

FINANSMINISTERIET

Opdateret 2025- forløb: Grundlag for udgiftslofter 2022

August 2018

2018

Opdateret 2025-forløb:
Grundlag for udgiftslofter 2022
August 2018

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Finansministeriet
Kontor for økonomisk politik
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Elektronisk publikation:
ISBN: 978-87-93531-53-6

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside
fm.dk

Indhold

---

1. Opdateret 2025-forløb, august 2018	4
Fremskrivningsgrundlag for udgiftslofter 2022	4
1. Det samfundsøkonomiske forløb til 2025	7
1.1 Dansk økonomi og den samfundsøkonomiske udvikling frem mod 2025	7
1.2 Produktionspotentialet frem mod 2025	10
1.3 International økonomi og finansielle forhold	12
1.4 Offentlige finanser frem mod 2025	12
1.5 Opdateret fremskrivning af det finanspolitiske råderum	15
1.6 Offentlige indtægter	18
1.7 Offentlige udgifter	20
1.8 Finanspolitikens aktivitetsevirkning	24
1.9 Finanspolitisk holdbarhed og hængekøjeudfordringen efter 2025	25
2. Fastsættelse af udgiftslofterne for 2022	28
2.1 Fastsættelse af driftslofter for stat, kommuner og regioner 2022	28
2.2 Fastsættelse af det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2022	30
2.3 Fastsættelse og virkning af udsvingsbufferen	30
Bilag 1 – Den strukturelle saldo i opdateret 2025-forløb	33
Bilagstabeller	35

---

1. Opdateret 2025-forløb, august 2018

Fremskrivningsgrundlag for udgiftslofter 2022

Folketinget fastsætter i henhold til budgetloven bindende udgiftslofter for stat, kommuner og regioner. Udgiftslofterne skal understøtte, at de offentlige udgifter udvikler sig på linje med det planlagte, og derigennem at de offentlige finanser udvikler sig i overensstemmelse med de mellemfristede mål for dansk økonomi, herunder målene om balance på den strukturelle saldo i 2025 og finanspolitisk holdbarhed.

Udgiftslofterne dækker en rullende 4-årig periode. Sammen med finanslovsforslaget for 2019 fremsættes der lovforslag om fastsættelse af udgiftslofter for det nye fjerde loftsår 2022. De fremsatte udgiftslofter er baseret på gældende regler og finanslovsforslaget for 2019 mv.

Grundlaget for udgiftslofterne er en opdateret mellemfristet fremskrivning af dansk økonomi, hvor budgetlovens underskudsgrænse for strukturelle underskud og de mellemfristede mål og sigtepunkter for den strukturelle saldo er overholdt.

Udviklingen i den strukturelle saldo skønnes samlet set uændret ift. grundlaget i *Danmarks Konvergensprogram 2018*, jf. tabel 1.1. I fremskrivningen er der underliggende en vis forbedring af de offentlige finanser, blandt andet som følge af en lidt højere strukturel beskæftigelse og et højere realiseret og skønnet provenu fra aktieindkomstskatten, og denne forbedring indebærer isoleret set et positivt bidrag til råderummet frem mod 2025 inden for målet om balance.

Tabel 1.1
Udvikling i strukturel saldo, 2018-2025

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pct. af strukturelt BNP								
Danmarks Konvergensprogram 2018	-0,2	-0,1	-0,1	0,1	0,4	0,2	0,0	0,0
Opdateret 2025-fremskrivning, august 2018	-0,2	-0,1	-0,1	0,1	0,4	0,2	0,0	0,0

Kilde: *Danmarks Konvergensprogram 2018* og egne beregninger.

I dette dokumentationsnotat redegøres for det opdaterede mellemfristede forløb, som udgiftslofterne for 2022 fastsættes med afsæt i, samt for hvordan forløbet anvendes i loftsfastsættelsen.

Dansk økonomi er inde i en højkonjunktur, og der vurderes at være solidt grundlag for, at fremgangen kan fortsætte. Det stærke ståsted vidner blandt andet om, at de gennemførte reformer virker. Det drejer sig blandt andet om forkortelsen af dagpengeperioden, udskydelsen af pensions- og efterlønsalderen samt

gennemførte skattereformer. Reformerne vil også i de kommende år øge arbejdsudbuddet.

Der henvises til *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 for en detaljeret gennemgang af konjunkturprognosen og skøn for de offentlige finanser i 2018 og 2019.

Boks 1.1

Mål og pejlemærker for finanspolitikken i 2025-planen – Vækst og Velstand 2025

- Regeringen vil føre en sund og ansvarlig økonomisk politik, som understøtter fastkurspolitikken. Finanspolitikken tilrettelægges inden for rammerne af budgetloven, herunder grænsen for strukturelle underskud på ½ pct. af BNP, Stabilitets- og Vækstpagten samt Finanspagten.
- I de kommende år skal den økonomiske politik tilrettelægges, så den understøtter et balanceret opsving, herunder ved reformer, som øger arbejdsudbuddet og produktivitet. Finanspolitikken skal løbende være afstemt med konjunktursituationen.
- Regeringen har et mål om at øge væksten strukturelt med 80 mia. kr. frem mod 2025. Bidraget til øget vækst og velstand kan opdeles i delmål om henholdsvis at øge beskæftigelsen med 55-60.000 personer samt øge produktiviteten med 35 mia. kr.
- Finanspolitikken tilrettelægges i de kommende år efter, at de strukturelle underskud gradvist afvikles. I 2025 skal der være balance mellem de offentlige udgifter og indtægter. Frem mod 2020 er sigtepunktet et strukturelt underskud på 0,1 pct. af BNP.
- Konsolideringen af de offentlige finanser i forhold til de aktuelle underskud sikrer blandt andet, at der planlægges efter at opbygge et rum i forhold til budgetlovens underskudsgrænse, herunder så finanspolitikken understøtter et holdbart opsving, og der er manøvrerum i forhold til budgetlovens underskudsgrænse i tilfælde af uventede konjunkturtilbageslag.
- Udgiftstrykket skal aftage, så udgifterne udgør en mindre del af den samlede økonomi. Inden for rammen af et faldende udgiftstryk skal en større andel af de samlede offentlige udgifter gå til offentlige forbrugsudgifter og offentlige investeringer, der øger grundlaget for vækst.
- Skattestoppet udgør rammen for skattepolitikken, og regeringen ønsker at sænke skatter og afgifter, så det bliver billigere at være dansker og drive virksomhed. Frem mod 2025 skal skattetrykket aftage.
- Et mål om en årlig basis realvækst i det offentlige forbrug på 0,3 pct. om året inden for rammen af et faldende udgiftstryk. Hertil kommer udgifter muliggjort af reformer, fx SU, samt investeringer i danskernes sikkerhed.
- Den offentlige gæld skal i hele perioden frem mod 2025 holde en bred sikkerhedsmargin til EU's grænse for ØMU-gælden på 60 pct. af BNP.

Den opdaterede 2025-fremskrivning indeholder et opdateret skøn for det finanspolitiske råderum. Det finanspolitiske råderum frem mod 2025 er et mål for hvor meget plads, der er til nye politiske initiativer på skatte- og udgiftsområdet, herunder realvækst i det offentlige forbrug eller andre politiske initiativer, inden for målet om strukturel balance i 2025.

Inden for rammerne af de mellemfristede mål for den strukturelle saldo blev råderummet i *Danmarks Konvergensprogram 2018* opgjort til ca. 29½ mia. kr. opgjort i 2018-priser. I forbindelse med fremsættelsen af finanslovsforslaget for 2019 opgøres de offentlige budgetter i 2019-priser. Opregnet til 2019-priser kan det finanspolitiske råderum i Konvergensprogrammet opgøres til 30½ mia. kr.

En del af råderummet i *Danmarks Konvergensprogram 2018* er disponeret i forbindelse med blandt andet sommerens energiaftale, og virkningen heraf er indregnet sammen med andre nye oplysninger og skøn. I den opdaterede 2025-fremskrivning er råderummet opgjort til 27½ mia. kr., jf. tabel 1.2.

Disponeringerne i energiaftalen svarer isoleret set til ca. 2½ mia. kr. Derudover er der taget højde for en række nye oplysninger, herunder blandt andet indbudgetningen af et justeret EU-bidrag på finanslovsforslaget for 2019 og virkningen af medieaftalen, jf. nedenfor. Såfremt det færdigforhandlede danske EU-bidrag er større (eller mindre) end det indbudgettede, vil det isoleret set mindske (henholdsvis forøge) det finanspolitiske råderum til andre prioriteringer. I fremskrivningen indgår blandt andet en forøgelse af råderummet i 2025 på 2 mia. kr. som følge af en underliggende strukturel forbedring af de offentlige finanser, der isoleret set skønnes at muliggøre et større råderum indenfor saldomålet om strukturel balance i 2025. Justeringerne af skønnet for det finanspolitiske råderum er beskrevet nærmere i *boks 1.3* nedenfor.

Tabel 1.2

Ændringer i finanspolitisk råderum siden *Danmarks Konvergensprogram 2018*

	2020	2025
Råderum målt ift. 2018, mia. kr. (2019-priser)		
Danmarks Konvergensprogram 2018	6¼	30¼
+ Virkning af energiaftale	0	-2½
+ Virkning af medieaftale	-½	-¾
+ Forøgelse af råderum som følge af strukturel forbedring af offentlige finanser	-	+2
+ Ændrede budgetteringsforudsætninger på FFL19	-¼	-1¼
Heraf justerede forudsætninger for EU-bidrag	¾	-½
+ Øvrige forhold	0	-¼
Opdateret 2025-fremskrivning	5½	27½

Anm.: Det finanspolitiske råderum er målt som den beregningsteknisk mulige vækst i det offentlige forbrug ekskl. afskrivninger inden for de finanspolitiske mål. Råderummet opgøres aktuelt ift. udgiftsniveauet i 2018. Tal er afrundet til nærmeste kvarte milliard. Grundet afrundinger kan der være afvigelser mellem summen af delkomponenter og totalen. Råderummet er opgjort med usikkerhed, som er stigende ud i tid.

Kilde: Egne beregninger.

1. Det samfundsøkonomiske forløb til 2025

Det opdaterede 2025-forløb tager udgangspunkt i konjunkturvurderingen i *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 for årene 2018 og 2019. I årene 2020-2025 er der tale om et beregningsteknisk forløb.

I forhold til den seneste mellemfristede fremskrivning i forbindelse med *Danmarks Konvergensprogram 2018* er forløbet opdateret med det nye konjunkturgrundlag i *Økonomisk Redegørelse*, august 2018, prioriteringerne i regeringens finanslovsforslag for 2019, *Aftale om fokusering af DR og afskaffelse af medielicensen* (marts 2018), *Mediepolitisk aftale for 2019-2023* (juni 2018) og *Energiaftalen 2018*. Hertil kommer en række opdateringer af de bagvedliggende forudsætninger om befolkning- og beskæftigelsesudvikling, statens indtægter fra Nordsøen mv., *jf. boks 1.2*.

Boks 1.2

Opdatering af 2025-forløbet siden *Danmarks Konvergensprogram 2018*

- *Økonomisk Redegørelse, august 2018*: Det nye konjunkturgrundlag indeholder opdaterede skøn for makroøkonomiske nøgletal som vækst, privat forbrug, beskæftigelse, ledighed, investeringer, udenrigshandel og opdaterede skøn for de offentlige finanser mv.
- *Finanslovsforslag for 2019*: Finanslovsforslaget er på linje med vanlig praksis indregnet i augustfremskrivningen, selvom der er tale om endnu ikke vedtagen politik. Udover de politiske prioriteringer indeholder finanslovsforslaget bl.a. ændrede budgetteringsforudsætninger vedr. udgifterne til det danske EU-bidrag, udgifter til udviklingsbistand samt udgifter til forskning og udvikling mv. Budgetteringen af EU-bidraget på finanslovsforslaget for 2019 er ændret i 2019-20 i lyset af opdaterede forudsætninger om det danske bidrag til EU's forventede udgifter. Efter 2020 er budgetteringen af EU-bidraget baseret på et scenarie, hvor EU's næste flerårige finansielle ramme for perioden 2021-27 fortsat udgør 1 pct. af EU's BNI.
- *Energiforlig 2018*: Aftalen indeholder en række afgiftssænkninger på el og varme. Hertil kommer investeringer i blandt andet havvindmølleparker. Den nuværende energispændeordning afskaffes og erstattes med to nye støtteordninger for henholdsvis erhverv og bygninger.
- *Mediaaftaler: Mediepolitisk aftale for 2019-2023* bygger oven på *Aftale om fokusering af DR og afskaffelse af medielicensen*. Aftalen medfører, at medielicensen afskaffes fra 2022 og omlægges til finansiering gennem indkomstskatten. Desuden indeholder aftalen en besparelse på DR på 20 pct. frem mod 2023.
- *Indregning af opdateret befolkningsprognose*: Opdateret befolkningsprognose fra Danmarks Statistik og DREAM samt nye oplysninger fra den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik (RAS) er indregnet i de opdaterede skøn for udviklingen i beskæftigelsen og antal personer på overførselsindkomster mv. Væksten i det demografiske træk er omtrent uændret på ca. 0,65 pct. om året i 2019-2025, svarende til en samlet stigning ca. 23½ mia. kr. frem mod 2025.
- *Opdaterede forudsætninger omkring olieprisudviklingen*: Skøn for olieprisudviklingen er opdateret i forbindelse med *Økonomisk Redegørelse*, august 2018, og følger den sædvanlige metode. Der er ligeledes indregnet ny prognose for Nordsøproduktionen (Energistyrelsen, august 2018).

1.1 Dansk økonomi og den samfundsøkonomiske udvikling frem mod 2025

Dansk økonomi er inde i en højkonjunktur. BNP er i gennemsnit vokset med 1,7 pct. om året i perioden 2013-2017. Samtidig har der siden 2013 været stor fremgang i beskæftigelsen, der har nået et historisk højt niveau i løbet af 2018.

I *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 skønnes en BNP-vækst på 1,8 pct. i både 2018 og 2019, jf. tabel 1.3. Det er i høj grad det private forbrug og erhvervsinvesteringerne, der ventes at drive væksten i begge år.

Det skal bl.a. ses i sammenhæng med, at det private forbrug understøttes af en række politiske aftaler, der giver mere plads i husholdningernes økonomi, herunder udfasning af PSO-afgiften, udbetalingen af efterlønsbidrag i 2018 i forlængelse af *Aftale om flere år på arbejdsmarkedet* (juni 2017), udbetaling af ejendomsskatter (forudsat i 2019-2021) i forlængelse af *Forlig om boligbeskatningen* (maj 2017) til de boligejere, som har betalt for høj ejendomsskat som følge af for høje ejendomsvurderinger, afgiftslempler i *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer*, lavere skat på arbejdsindkomst som del af *Skatteaftale 2018* og en lempelse af elafgifter som en del af energiaftalen fra juni 2018.

Tabel 1.3
Nøgletal for dansk økonomi, 2017-2025

	Konjunkturår			Beregningsteknisk forløb			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Outputgab og reale vækstrater, pct.							
BNP ¹⁾	2,3	1,8	1,8	1,7	1,4	1,8	1,5
BVT	2,3	1,3	1,8	2,0	1,5	1,9	1,6
Outputgab (pct. af strukturel BVT) ²⁾	-0,2	0,4	0,9	0,6	0,3	0,0	0,0
Efterspørgsel, realvækst, pct.							
Privat forbrug	1,6	2,3	2,1	2,4	2,2	2,5	2,6
Offentligt forbrug ³⁾	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Faste bruttoinvesteringer	6,8	8,5	2,2	4,1	4,2	4,1	2,9
Eksport	4,4	1,7	2,8	2,0	3,3	3,5	2,9
Import	4,3	4,4	3,0	2,9	4,3	4,1	3,7
Arbejdsmarked og produktivitet							
Arbejdsstyrkevækst (pct.)	1,5	1,4	0,9	0,5	0,4	0,6	0,4
Beskæftigelsesvækst (pct.)	1,6	1,6	1,0	0,5	0,3	0,5	0,3
Bruttoledighed (pct. af arbejdsstyrken)	4,0	3,6	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5
Timeproduktivitet, hele økonomien (pct.)	1,1	-0,3	0,7	1,3	1,2	1,4	1,3
Timeproduktivitet, private byerhverv (pct.)	1,3	-0,4	0,9	1,4	1,4	1,3	1,2

Anm.: Forløbet i 2018 og 2019 er baseret på *Økonomisk Redegørelse*, august 2018.

1) Skønnet for BNP-væksten i 2018 er korrigeret for en enkeltstående betaling for brug af danskejede intellektuelle rettigheder, der indgår i BNP-niveaet i 2017, jf. også *Økonomisk Redegørelse*, maj 2018.

2) Outputgabets antages beregningsteknisk at lukke i 2022.

3) I 2017 er det offentlige forbrug opgjort efter output-metoden, ekskl. afskrivninger. I de resterende år er det offentlige forbrug opgjort efter inputmetoden, ekskl. afskrivninger.

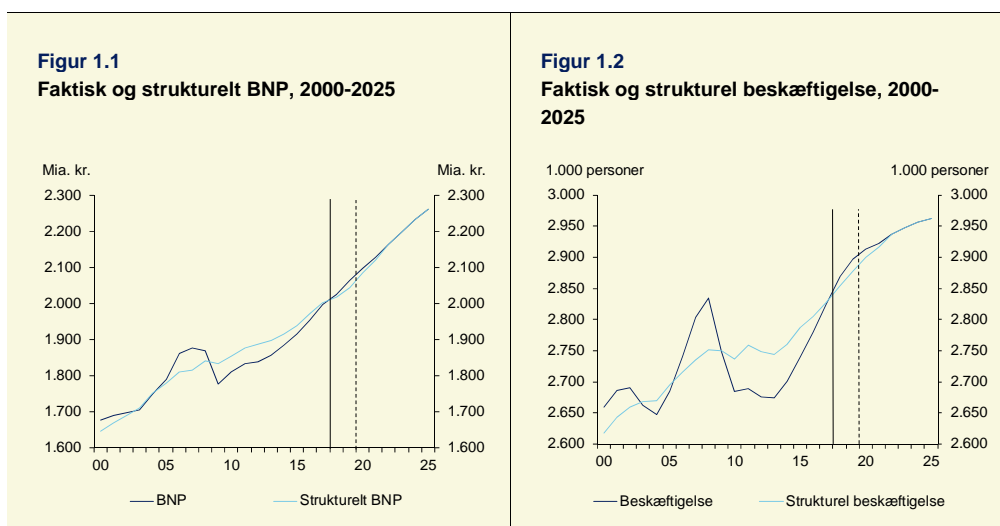
Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

De senere års positive fremgang har medført, at BNP nu overstiger det beregnede strukturelle niveau, hvormed outputgabet er positivt, *jf. figur 1.1*. Ligeledes ventes den faktiske beskæftigelse at være over det skønnede strukturelle niveau i både 2018 og 2019, *jf. figur 1.2*.

Frem mod 2022 er det lagt til grund for forløbet, at ledigheden og beskæftigelsen vil tilpasse sig til et niveau, som er foreneligt med en stabil løn- og prisudvikling. Dermed lukkes output- og beskæftigelsesgabet i 2022. Efter 2022 forudsættes faktisk BNP og beskæftigelse at udvikle sig på linje med det strukturelle niveau.

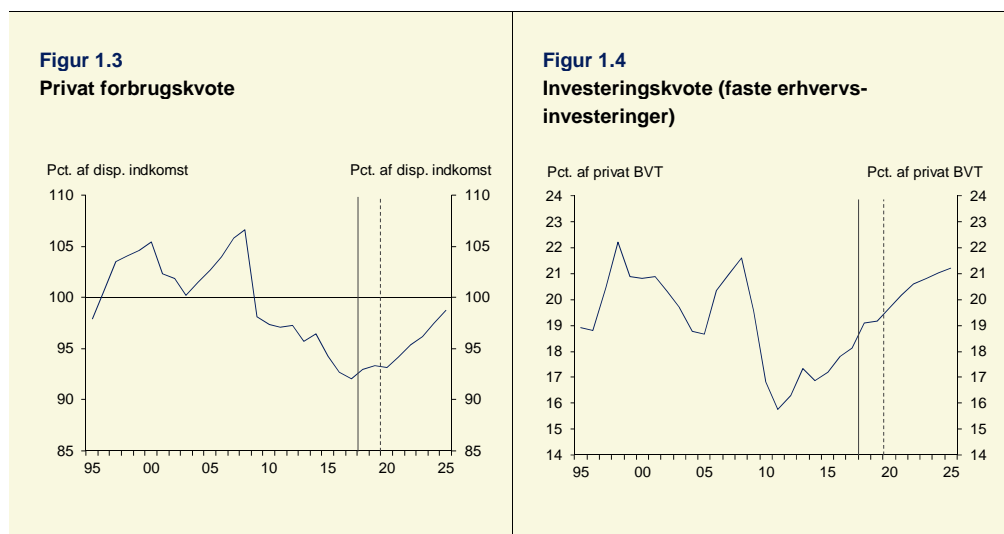
De senere årtiers reformer, som bidrager til at øge arbejdsudbuddet i de kommende år, understøtter potentialet for en fortsat holdbar fremgang på arbejdsmarkedet. Det gælder i særlig grad tilbagetrækningsreformen fra 2011.

Anm.: BNP er opgjort i kædede 2010-værdier. Beskæftigelsen er opgjort ekskl. orlovspersoner.
Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Tilbagetrækningsreformen (2011) indeholder en gradvis forhøjelse af efterlønsalderen med $\frac{1}{2}$ år i hvert af årene 2014-2019 og igen i 2022 og 2023. Samtidig øges folkepensionsalderen med $\frac{1}{2}$ år i årene 2019-22. Hertil kommer gennemførte reformer af blandt andet SU, kontanthjælp, førtidspension, fleksydelse og integrationsydelse samt skatteaftalerne 2009, 2012 og 2018. Samlet forudsættes den faktiske beskæftigelse i forløbet at stige med 129.000 fuldtidspersoner fra 2017 til 2025. Skønnet er forbundet med usikkerhed.

Det private forbrug ventes at stige frem mod 2025, hvilket understøttes af beskæftigelsesfremgangen og stigende reallønninger. Det forudsættes, at privatforbruget vil vokse med omkring $2\frac{1}{2}$ pct. årligt frem mod 2025. Den forudsatte udvikling betyder, at forbrugskvoten gradvist vil normaliseres frem mod 2025, men uden at vende tilbage til det høje niveau i årene op til finanskrisen, *jf. figur 1.3*.

Anm.: Investeringskvoten er opgjort som faste bruttoinvesteringer ekskl. bolig i den private sektor i forhold til værditilvæksten i den private sektor.

Kilde: Danmarks statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Fremgangen i økonomien betyder også, at virksomhederne får behov for at investere i ny produktionskapacitet i takt med, at kapacitetsudnyttelsen stiger. De faste erhvervsinvesteringer ventes således at stige over de kommende år til et højt niveau, *jf. figur 1.4*. Det skal blandt andet ses i lyset af en forudsat indhentning efter det lave investeringsomfang fra 2009 og frem til 2015. Det høje investeringsniveau i årene op til 2025 bidrager i forløbet til en stigning i kapitalapparatet og produktiviteten pr. arbejdstime.

1.2 Produktionspotentialet frem mod 2025

Væksten i produktionspotentialet ventes at tage til i de kommende år efter en beskeden fremgang i årene efter den globale økonomiske krise, *jf. tabel 1.4*.

Stigningen i den strukturelle beskæftigelse giver et væsentligt bidrag til væksten i produktionspotentialet i de kommende år. Sammen med højere erhvervsinvesteringer, som ventes at understøtte fremgang i timeproduktiviteten, ventes samlet set en stigning på i gennemsnit ca. 1,6 pct. årligt i både BVT og BNP i perioden 2018-2025.

Tabel 1.4
Bidrag til vækst i produktionspotentialet og i faktisk realt BVT, 1996-2025

	1996-2007	2008-2009	2010-2017	2018-2025
Gns. vækst pr. år, pct.				
1) Produktionspotentiale (BVT)	1,8	1,0	1,1	1,6
<i>Heraf bidrag fra</i>				
- Timeproduktivitet	1,1	1,3	0,7	1,0
- Strukturel ledighed	0,5	0,1	0,0	0,0
- Strukturel arbejdsstyrke	0,2	0,1	0,4	0,6
- Strukturel arbejdstid	0,0	-0,6	-0,1	0,0
2) Konjunktur	0,3	-3,2	0,4	0,0
3) Faktisk BVT (1+2)	2,1	-2,2	1,4	1,6
4) Nettoafgifter	0,1	-0,5	0,0	-0,1
5) Faktisk BNP (3+4)	2,2	-2,7	1,5	1,6

Anm.: Der er usikkerhed om skønnet for den potentielle vækst i delperioderne, herunder om bidagene fra enkelte komponenter. På grund af afrundinger summer enkelte delkomponenter ikke nødvendigvis til totalen.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Den strukturelle beskæftigelse ventes i perioden 2017-2025 at vokse med 126.000 fuldtidspersoner og den faktiske beskæftigelse lidt mere, *jf. tabel 1.5*. Langt hovedparten af det stigende arbejdsudbud stammer fra gennemførte reformer. Det demografiske bidrag er også positivt, idet et stigende antal indvandrere og efterkommere i beskæftigelse opvejer et fald i antallet af personer med dansk oprindelse i de mest erhvervsaktive aldersgrupper.

Tabel 1.5
Bidrag til ændringer i beskæftigelsen, 2017-2025

	Virkning i antal personer	Virkning i fuldtidspersoner (inkl. arbejdstid)
1.000 personer		
Demografisk bidrag (alder, køn, herkomst) mv.	22	12
Skønnet bidrag fra tidligere reformer ¹⁾	114	113
Samlet ændring i strukturel beskæftigelse	136	126
Konjunkturbidrag	3	3
Samlet ændring i faktisk beskæftigelse	139	129

Anm.: Forskellen mellem virkningen opgjort i fuldtidspersoner og antal personer afspejler ikke alene ændret gennemsnitlig arbejdstid som følge af forudsatte reformbidrag, men også forskellen mellem den gennemsnitlige arbejdstid og normalarbejdstiden. Den årlige arbejdstid for en fuldtidsperson forudsættes at være 1642,8 timer.

1) Inkl. initiativer i genopretningsaftalen, skatteaftaler 2009 og 2012 samt tilbagetrækningsaftalen mv. Desuden er indregnet Jobreformen, integrationsydelse, aftale om flere år på arbejdsmarkedet og skatteaftale 2018.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Det er regeringens mål, at produktionspotentialet skal styrkes yderligere gennem nye reformer.

1.3 International økonomi og finansielle forhold

Forudsætningerne om udviklingen i den internationale økonomi og de finansielle forhold følger *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 i årene 2018 og 2019. Frem mod 2025 tager forudsætningerne om udlandet udgangspunkt i IMF's seneste mellemfristede fremskrivning.

Tabel 1.6
Forudsætninger om oliepriser, dollarkurs og renter, 2017-2025

	Konjunkturår ¹⁾			Beregningsteknisk forløb		
	2017	2018	2019	2020	2021	2025
Oliepris (Brent) USD pr. tønde ²⁾	55	72	73	73	72	74
Dollarkurs, kr. pr. USD	6,6	6,3	6,4	6,4	6,3	6,3
Rente, 10-årig dansk statsobligation, pct. p.a.	0,5	0,5	1,0	1,5	1,9	2,9

1) Forløbet i 2018 og 2019 er baseret på *Økonomisk Redegørelse*, august 2018.

2) Olieprisen er deflateret med BNP-deflatoren og er opgjort i 2018-priser.

Kilde: Danmarks Statistik, IMF, IEA, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

De opdaterede forudsætninger om olieprisen tager udgangspunkt i nye oplysninger om futures-priser samt det Internationale Energiagenturs (IEA) seneste prognose fra november 2017. Olieprisen forudsættes dermed at stige fra 72 dollars pr. tønde ultimo juli 2018 til 74 dollars pr. tønde i 2025 (real), jf. tabel 1.6. I *Danmarks Konvergensprogram 2018* var det forudsat, at olieprisen ville være 72 dollars pr. tønde i 2025.

Dollarkursen skønnes i *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 til 6,4 kr. i 2019. Herefter antages en glidende tilpasning til en kurs på 6,25 kr. pr. dollar i 2025, hvilket svarer til den gennemsnitlige handelspris siden 1990.

I lyset af den stadig afdæmpede inflation i eurozonen forventes ECB fortsat at være tilbageholdende med normaliseringen af pengepolitikken noget tid endnu. Frem mod 2025 forventes dog en gradvis normalisering i takt med, at væksten stiger og inflationsudsigterne tiltager. Den 10-årige danske statsobligationsrente skønnes at ligge under 1 pct. frem til 2020, og antages gradvist at stige til 2,9 pct. i 2025. På lang sigt (efter 2040) øges statsobligationsrenten yderligere til 4,5 pct. som udtryk for en langsigtet normalisering af renteforholdene.

1.4 Offentlige finanser frem mod 2025

Finanspolitikken skal understøtte et balanceret opsving og løbende være afstemt med konjunktursituationen. Samtidig fastlægges finanspolitikken under hensyntagen til, at de offentlige finanser skal være holdbare og robuste på langt sigt.

Den påbegyndte højkonjunktur i dansk økonomi indbyder til påpasselighed i finans- og strukturpolitikken for at modgå risici for overophedning. Det er ikke muligt at finjustere konjunkturerne, men den økonomiske politik kan gøre sit til at understøtte et balanceret og langvarigt opsving.

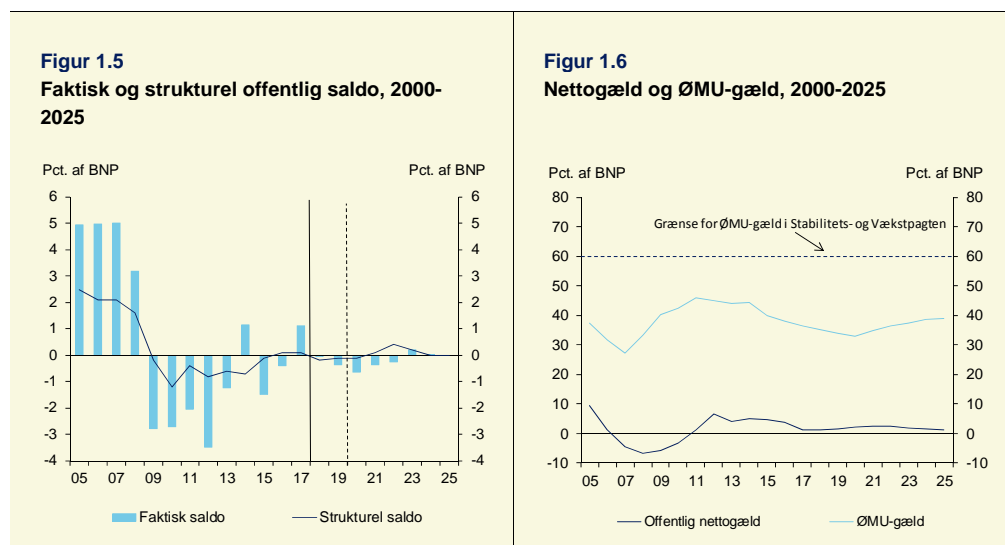
Finanspolitikken er tilrettelagt inden for rammerne af budgetloven og de mellemfristede mål for dansk økonomi, herunder de gældende udgiftslofter.

I de kommende år planlægges finanspolitikken i overensstemmelse med 2025-planens sigtepunkt for den strukturelle saldo på -0,1 pct. af BNP i 2020 og målet om strukturel balance i 2025. Baseret på den aktuelle fremskrivning skønnes strukturel balance eller overskud i årene 2021-2024, *jf. figur 1.5*.

Den offentlige nettogæld forbliver på et lavt niveau og skønnes til under 2 pct. af BNP i 2025, *jf. figur 1.6*.

ØMU-gælden forventes at aftage frem mod 2020, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med, at de skønnede offentlige underskud og afdrag på statsobligationer i høj grad ventes at blive finansieret ved nedbringelse af indestændet på statens konto i Nationalbanken.

Frem mod 2025 ventes ØMU-gælden at stige til knap 40 pct. af BNP, hvilket blandt andet afspejler aftalerne *Ny model for finansiering af almene boliger, 2017* og *Tryghed om boligbeskatningen, 2016*, som øger statens passiver og aktiver parallelt. Det forøger beregningsteknisk ØMU-gælden, selvom den offentlige nettogæld ikke bliver påvirket. Der fastholdes fortsat en bred sikkerhedsmargin til gældsgrænsen i Stabilitets- og Vækstpagten på 60 pct. af BNP.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Den strukturelle saldo er et beregnet mål for den underliggende stilling på de

offentlige finanser ved den givne finanspolitik og er det centrale styringsinstrument i tilrettelæggelsen af finanspolitikken.

Tabel 1.7
Fra faktisk til strukturel saldo

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ⁶⁾
Pct. af BNP									
1. Faktisk saldo	1,1	0,0	-0,4	-0,6	-0,4	-0,2	0,2	0,0	0,0
<i>Heraf bidrag til den faktiske saldo fra:</i>									
2. Konjunkturgab	-0,1	0,3	0,6	0,4	0,2	-	-	-	-
3. Selskabsskat ¹⁾	0,7	0,5	0,3	0,1	0,0	0,0	-	-	-
4. Registreringsafgift	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	-	-	-
5. Pensionsafkastskat	0,3	-0,8	-1,0	-0,8	-0,6	-0,6	-	-	-
6. Nordsøindtægter ²⁾	-0,3	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0	-	-	-
7. Nettorentebetalinger og udbytter ¹⁾	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	-	-	-
8. Specielle budgetposter ³⁾	0,4	-0,1	-0,3	-0,5	-0,1	0,0	-	-	-
9. Øvrige forhold ⁴⁾	-0,2	-0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1	-	-	-
10. Strukturel saldo (1-2-3-4-5-6-7-8-9)⁵⁾	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,1	0,4	0,2	0,0	0,0

1) Ekskl. indtægter vedr. nordsøaktiviteter.

2) Det strukturelle niveau er i loftsårene (dvs. aktuelt frem mod 2022) baseret på det strukturelle provenu ved fastsættelse af udgiftslofterne (hhv. Opdateret 2020-forløb, september 2015 for 2016-2019, 2020- fremskrivning fra august 2016 for 2020 og 2025-fremskrivning fra august 2017 for 2021 og indeværende vurdering for 2022) justeret for holdbarhedsvirkningen af ændringer i de fremtidige nordsøprovenu, jf. notatet ”Metodejustering for strukturelle indtægter fra Nordsøen” på www.fm.dk. Den varige virkning af de opdaterede provenuskøn svarer til i 2016 -0,09 pct. af BNP, -0,05 pct. af BNP i 2017, og 0,08 pct. af BNP i 2018-2021. Herudover justeres provenuet for de direkte konsekvenser for nordsøindtægterne i 2017-2020 af den indgåede aftale om genopretning af Tyra-feltet.

3) I 2018 er der korrigeret for den ekstraordinære udbetaling af efterlønsindbetalinger som følge af *Aftale om flere år på arbejdsmarkedet* (juni 2017). I 2019-2021 er der korrigeret for tilbagebetaling af ejendomsskatter som følge af *Forlig om trykbed om boligbeskatningen* (maj 2017).

4) Indeholder forskelle i tilsagnsniveau og afløb for udviklingsbistanden og omregnet fra pct. af faktisk BNP til pct. af strukturelt BNP. Herudover korrigeres der for følgende engangsforhold: Afledt af skatterabatten vedrørende omlægning af eksisterende kapitalpensioner anslås de ordinære indtægter at være fremrykket med hhv. godt 5 mia. kr. til 2013 og godt 1 mia. kr. til 2014 (netto) fra perioden 2014-2019. I 2017 er der desuden korrigeret for nye oplysninger om de offentlige indtægter, som endnu ikke vurderes afspejlet i Danmarks Statistiks opgørelse af den faktiske offentlige saldo. I 2018-2022 er der endvidere korrigeret for investeringen i kampfly, som planlægges i perioden 2021-2026, men påvirker den strukturelle saldo gennem et syvårs glidende gennemsnit.

5) Strukturel saldo opgjort i pct. af strukturelt BNP.

6) Fra 2023 og frem forudsættes økonomien strukturel og den faktiske og strukturelle saldo er således sammenfaldende i disse år.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Beregningen af den strukturelle saldo foretages ved, at den faktiske saldo korrigeres for de udsving, der vurderes at følge af konjunkturerne og en række andre midlertidige forhold, herunder de store fluktuationer i indtægterne fra pensionsafkastskatten og Nordsøen, *jf. tabel 1.7.*

Den strukturelle saldo i et givet år er dermed et skøn for, hvor stort det offentlige over- eller underskud ville have været i en normal situation, dvs. en situation, hvor den økonomiske aktivitet hverken er særskilt høj eller lav, og hvor de offentlige finanser samtidig ikke påvirkes af andre midlertidige forhold.

Den strukturelle saldo skønnes uændret i 2018-2025 i forhold til den seneste mellemfristede fremskrivning i *Danmarks Konvergensprogram 2018*. I 2018-2020 indgår en underliggende forbedring af den strukturelle saldo afledt af en lidt højere vækst i den strukturelle beskæftigelse og et højere skønnet provenu fra aktieindkomstskatten. Det muliggør et indregnet løft af de offentlige investeringer i 2019 og 2020 indenfor et uændret skøn for den strukturelle saldo, således at de igangværende og planlagte offentlige investeringer i både 2019 og 2020 nu flugter med det finansierede niveau.

I 2021-2025 skønnes den strukturelle saldo ligeledes uændret i forhold til Konvergensprogrammet, men med en underliggende forbedring af de offentlige finanser, som navnlig kan tilskrives en højere skønnet strukturel beskæftigelse. Inden for den uændrede saldo er blandt andet indregnet en isoleret forøgelse af det finanspolitiske råderum i 2022-2025, herunder med hensyntagen til en relativ jævn udvikling i de årlige disponeringsmuligheder samt til udviklingen i den strukturelle saldo.

Skønnet for den strukturelle saldo er således på linje med skønnet i *Danmarks Konvergensprogram 2018* i gennemsnit forbedret med ca. 0,1 pct. af BNP frem mod 2023 sammenlignet med *Vækst og velstand 2025*, men dog uændret i 2020 og 2025, hvor der i forbindelse med 2025-planen er fastlagt mål og sigtepunkter på henholdsvis -0,1 pct. af BNP og balance.

1.5 Opdateret fremskrivning af det finanspolitiske råderum

Det finanspolitiske råderum frem mod 2025 er et mål for, hvor meget plads der er til nye politiske initiativer på skatte- og udgiftsområdet, herunder realvækst i det offentlige forbrug eller andre politiske initiativer, inden for målet om strukturel balance i 2025.

I den aktuelle fremskrivning af dansk økonomi frem er der beregnet et finanspolitisk råderum på 27½ mia. kr. i 2025. Heraf indgår ca. 13¼ mia. kr. som vækst i udgifterne til offentligt forbrug, *jf. tabel 1.8*. Det svarer til regeringens målsætning om en basisrealvækst i det offentlige forbrug på 0,3 pct. om året fra 2020-2025 tillagt den del af forsvarsløftet, som er kategoriseret som værende offentligt forbrug, *jf. Forsvarsforlig 2018-2023* (januar 2018). I gennemsnit udgør den offentlige forbrugsvækst 0,4 pct. om året i perioden 2018-2025.

Det resterende råderum på ca. 14¼ mia. kr. indgår i tråd med regeringens 2025-plan som en reserve til øvrige prioriteringer.

Råderummet opgøres svarende til den højest mulige offentlige forbrugsvækst givet øvrige prioriteringer, de fastsatte udgiftslofter og besluttet skattepolitik mv.

Råderummet er således det prioriteringsrum, der i fravær af ny finansiering og underliggende bevillingsfald mv., er til rådighed i forbindelse med fx de årlige finanslove og økonomiaftaler med kommuner og regioner samt til håndtering af løbende uomgængelige merudgifter.

Tabel 1.8
Opdateret finanspolitisk råderum

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Mia. kr. (2019-priser)							
Opdateret 2025-forløb, august 2018	4¼	5½	7½	12¼	18¼	23¼	27½
- heraf offentlig forbrugsvækst	2	4	6	7¼	10½	12	13¼
- heraf reserve til øvrige prioriteringer	2¼	1½	1½	4½	7¼	11¼	14¼

Anm.: Råderummet opgøres aktuelt ift. udgiftsniveaue i 2018. Tal er afrundet til nærmeste kvarte milliard. Grundet afrundinger kan der være afvigelser mellem summen af delkomponenter og totalen. Råderummet er opgjort med usikkerhed, som er stigende ud i tid.

Kilde: Egne beregninger.

Det finanspolitiske råderum frem mod 2025 blev senest opdateret i forbindelse med Danmarks Konvergensprogram 2018 (april 2018), hvor der blev beregnet et råderum svarende til 6¼ mia. kr. i 2020 og 30¼ mia. kr. (2019-priser) i 2025.¹

Siden opgørelsen i *Danmarks Konvergensprogram 2018* er en del af råderummet disponeret i sommerens energiaftale, og dertil kommer virkninger af medieaftalen og en række nye oplysninger af mere teknisk karakter, som påvirker råderummet. Råderummet er ca. 2¾ mia. kr. mindre i 2025 end i *Danmarks Konvergensprogram 2018*. Det skal navnlig ses i sammenhæng med, at der i *Danmarks Konvergensprogram 2018* blev indregnet konkrete skøn for udgifter til grøn energi i 2023-2025, der isoleret set øgede råderummet med ca. 2½ mia. kr. i 2025, som blev disponeret i forbindelse med energiaftalen (juni 2018). En uddybning af de indregnede ændringer i råderummet er vist i *boks 1.3*.

¹ Det finanspolitiske råderum blev i *Danmarks Konvergensprogram 2018* opgjort i 2018-priser. I forbindelse med fremsættelsen af finanslovsforslaget for 2019 bliver det finanspolitiske råderum opgjort i 2019-priser, hvorfor råderummet i Konvergensprogrammet også er opgjort i 2019-priser i tabellen. I 2018-priser blev råderummet i Konvergensprogrammet opgjort til 6 mia. kr. i 2020 og 29½ mia. kr. i 2025.

Boks 1.3**Ændringer i det finanspolitiske råderum siden Danmarks Konvergensprogram 2018**

Siden det opdaterede mellemfristede forløb i *Danmarks Konvergensprogram 2018*, har regeringen sammen med et flertal i Folketinget indgået aftale om et nyt energiforlig og aftale på medieområdet, ligesom der er indregnet en række andre nye oplysninger af mere teknisk karakter, som påvirker råderummet, *jf. tabel a*.

- *Energiaftale for 2020-2024* (juni 2018): Aftalen indeholder et finansieringsbidrag fra råderummet på ca. 2½ mia. kr. i 2025, som skal ses i lyset af, at det såkaldte grønne råderum, som blev indregnet i forbindelse med Konvergensprogrammet, er disponeret. Der er i medfør af aftalen indregnet et midlertidigt finansieringsbidrag på ca. 1 mia. kr. i 2021 faldende til ¼ mia. kr. i 2025 fra en ny midlertidig afgift inden for energiområdet eller ved en midlertidig forhøjelse af eksisterende energifgifter. Aftaleparterne træffer beslutning om den konkrete udmøntning på baggrund af oplæg fra regeringen.
- *Mediepolitisk aftale for 2019-2023* (juni 2018): Aftalen bygger videre på *Aftale om fokusering af DR og afskaffelse af licensen* (marts 2018), og indebærer blandt andet en afskaffelse af medielicensen, sådan at finansieringen fremover sker over indkomstskatten. Derudover indeholder aftalen blandt andet en fokusering af DR. Blandt andet fordi udgifter til DR er kategoriseret som offentligt forbrug, reducerer aftalen den højst mulige offentlige forbrugsvækst med ca. ½ mia. kr. i 2020 stigende til ca. ¾ mia. kr. i 2025. Råderummet til øvrige formål reduceres ikke.
- *Strukturel forbedring af råderum*: I den opdaterede mellemfristede fremskrivning vurderes de offentlige finanser forbedret, blandt andet som følge af en højere skønnet strukturel beskæftigelse. Det muliggør en forøgelse af det finanspolitiske råderum på 2 mia. kr. i 2025 inden for regeringens mål om strukturel balance.
- *Ændrede budgetteringsforudsætninger på FFL19*: Det højst mulige offentlige forbrug er nedjusteret med ca. ¼ mia. kr. i 2020 og 1¼ mia. kr. i 2025 som følge af ændrede budgetteringsforudsætninger på finanslovsforslaget for 2019, herunder vedr. udgifter under loft som ikke er offentligt forbrug, navnlig det danske EU-bidrag samt forskning og udvikling mv. Budgetteringen af EU-bidraget på finanslovsforslaget for 2019 er ændret i 2020 i lyset af opdaterede forudsætninger om det danske bidrag til EU's forventede udgifter. Efter 2020 er budgetteringen af EU-bidraget baseret på et scenarie, hvor EU's næste flerårige finansielle ramme for perioden 2021-27 fortsat udgør 1 pct. af EU's BNI. Såfremt det færdigforhandlede danske EU-bidrag er større (eller mindre) end det indbudgetterede, vil det isoleret set mindske (henholdsvis forøge) det finanspolitiske råderum.
- *Øvrige forhold*: Indeholder en række justeringer af teknisk karakter, der er omtrent neutralt for det finanspolitiske råderum i 2020 og isoleret mindsker det finanspolitiske råderum med ca. ¼ mia. kr. i 2025.

Tabel a**Ændringer i det finanspolitiske råderum siden Danmarks Konvergensprogram 2018**

	2020	2025
Råderum målt ift. 2018, mia. kr. (2019-priser)		
Danmarks Konvergensprogram 2018	6¼	30¼
+ Virkning af energiaftale	0	-2½
+ Virkning af medieaftale	-½	-¾
+ Forøgelse af råderum som følge af strukturel forbedring af offentlige finanser	-	+2
+ Ændrede budgetteringsforudsætninger på FFL19	-¼	-1¼
Heraf justerede forudsætninger for EU-bidrag	¾	-½
+ Øvrige forhold	0	-¼
Opdateret 2025-fremskrivning, august 2018	5½	27½

1.6 Offentlige indtægter

De samlede offentlige indtægter skønnes at blive reduceret fra godt 51 pct. af BNP i 2017 til ca. 49 $\frac{1}{4}$ pct. af BNP i 2025, *jf. tabel 1.9*.

Udviklingen skyldes blandt andet et mindre provenu fra personskatterne, herunder som følge af gennemførte skatteinitiativer og stigende fradrag for negativ kapitalindkomst i husholdningerne afledt af gradvist højere renter.

De gradvist stigende renter medfører ligeledes et mindre provenu fra pensionsafkastskatten frem mod 2022. Fra 2023-2025 forudsættes provenuet fra pensionsafkastskatten at svare til det strukturelle niveau på ca. 1 $\frac{1}{4}$ pct. af BNP. I modsat retning trækker primært indtægter fra moms, der ventes at stige frem mod 2025 som følge af en stigende forbrugskvote i husholdningerne og stigende bolig- og erhvervsinvesteringer.

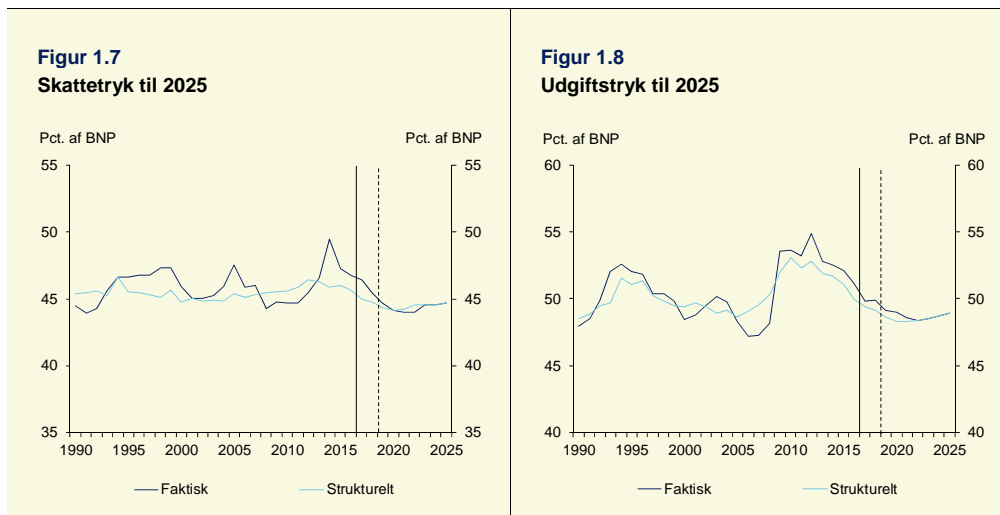
Tabel 1.9
Offentlige indtægter, 2017-2025

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ¹⁾	2024 ¹⁾	2025 ¹⁾
Pct. af BNP									
1. Primære indtægter	51,1	50,0	49,0	48,5	48,4	48,3	49,0	49,0	49,2
- Skatter og afgifter (skattetryk)	46,5	45,6	44,8	44,2	44,1	44,1	44,7	44,7	44,8
- Personskatter mv.	21,1	21,3	21,0	20,6	20,6	20,5	20,5	20,4	20,5
- Arbejdsmarkedsbidrag	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6	4,6
- Pensionsafkastskat	1,5	0,3	0,2	0,4	0,5	0,6	1,2	1,2	1,2
- Selskabsskat	3,1	2,9	2,6	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
- Moms	9,6	9,7	9,8	9,8	9,8	9,9	9,9	10,0	10,1
- Ejendomsskat (grundskyld)	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3
- Ejendomsværdiskat	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
- Punktafgifter mv.	5,3	5,3	5,1	5,0	4,9	4,8	4,8	4,8	4,7
- Sociale bidrag ²⁾	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Øvrige primære indtægter ³⁾	4,6	4,4	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
2. Renteindtægter⁴⁾	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
3. Indtægter i alt (1+2)	52,0	51,0	49,8	49,3	49,2	49,1	49,8	49,8	50,0
<i>Memopost: Nordsøindtægter</i>	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3

- 1) Fra 2023 og frem skelnes ikke mellem den faktiske og den strukturelle udvikling, og det viste skattetryk stiger fra 2022 til 2023 som følge af, at der indgår det strukturelle provenu fra pensionsafkastskatten mv. fra og med 2023.
  - 2) Omfatter primært a-kasse bidrag og efterlønsbidrag.
  - 3) Øvrige primære indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer samt imputerede (beregnete) indtægter i form af både bruttorestindkomst og bidrag til tjenestemandspensioner. Endvidere indgår statens indtægter fra overskudsdeling og statsdeltagelse i forbindelse med olie- og gasindvinding i Nordsøen, rørledningsafgiften samt kulbrinteskatten.
  - 4) Inklusive udbytter og Nationalbankens overskud.
- Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomiske Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Både skatte- og udgiftstrykket nåede høje niveauer efter den globale finanskriser, hvor der var kraftig vækst i de offentlige udgifter og BNP faldt.

Tages der højde for midlertidige bidrag, herunder udsving i konjunkturerne, har det strukturelle udgiftstryk overordnet været aftagende siden 2010, mens et tilnærmet udtryk for det strukturelle skattetryk overordnet har været aftagende siden 2012, jf. figur 1.7 og 1.8.

Anm.: Skattetrykket er opgjort ekskl. nordsøindtægter. De primære udgifter omfatter de offentlige udgifter ekskl. renteudgifter. Der findes ikke en officiel opgørelse af det strukturelle skatte- og udgiftstryk. Figureerne afspejler tilnærmede opgørelser af strukturelt skattetryk og udgiftstryk, hvor der bl.a. tages højde for påvirkningen af konjunktursituationen, engangsindtægter fra omlægning af kapitalpensioner og engangsudgifter fra engangsubbetaling af efterlønsbidrag mv., samt midlertidige udsving i bl.a. indtægter fra pensionsafkastskatten svarende til den metode, der anvendes i beregningen af den strukturelle saldo.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

De væsentligste forudsætninger bag fremskrivningen af de offentlige indtægter fremgår af *boks 1.4*.

Boks 1.4**Forudsætninger for fremskrivning af offentlige indtægter**

Fremskrivningen af de offentlige indtægter tager udgangspunkt i vurderingen i *Økonomisk Redegørelse*, august 2018, der indeholder detaljerede skøn for de offentlige finanser i 2018 og 2019.

Kildeskatter: Indtægterne fra kildeskatter – der primært omfatter den personlige indkomstskat – er baseret på den fremskrevne udvikling i skattegrundlaget i form af lønindkomst, skattepligtige indkomstoverførsler, fradragsberettigede pensionsudbetalinger, skattepligtige pensionsudbetalinger, positiv og negativ kapitalindkomst i husholdningerne og ligningsmæssige fradrag. De fremskrevne indtægter fra personlig indkomstskat tager højde for vedtagne ændringer i skattesatser og øvrige regler.

Arbejdsmarkedsbidrag: Provenuet fra arbejdsmarkedsbidraget er fremskrevet med afsæt i udviklingen i bidragsgrundlaget i form af lønindkomst mv.

Pensionsafkastskat: De fremskrevne indtægter fra pensionsafkastskatten frem mod 2022 tager højde for, at den forudsatte rentenormalisering indebærer tab på pensionsselskabernes obligationsbeholdninger. I 2023-25 er indregnet et strukturelt niveau.

Selskabsskat: Provenuet fra selskabsskat (ekskl. selskabsskat fra kulbrintevirksomhed og kulbrinteskate, som indgår i Nordsøindtægterne) tager udgangspunkt i det strukturelle provenu med en konstant langsigtet andel af den private bruttoværditilvækst (BVT) ekskl. råstofudvinding.

Nordsøindtægter: De fremskrevne Nordsøindtægter tager afsæt i den seneste prognose for olie- og gasproduktion fra Energistyrelsen (august 2018). Med hensyn til olieprisen tages der udgangspunkt i Det Internationale Energi Agenturs (IEA) seneste prognose fra november 2017 og udviklingen i futures-priser.

Moms- og punktafgifter: Provenuet fra moms, punktafgifter og registreringsafgift tager udgangspunkt i den fremskrevne udvikling i afgiftsgrundlagene afledt af privat forbrug, investeringer og vareforbrug i erhvervene. Der er forudsat skattestop for en række punktafgifter frem mod 2025, *jf. Vækst og velstand 2025*.

PSO-afgifter: Som led i *Aftale om afskaffelse af PSO-afgiften* overflyttes udgifterne til vedvarende energi til finansloven, og PSO-afgiften afskaffes gradvist fra 2017 med fuld udfasning i 2022.

Energiaftalen: Som led i *Energiforlig 2018* sænkes en række afgiftssatser på el og varme.

Medieaftalen: *Mediepolitisk aftale 2019* og *Aftale om fokusering af DR og afskaffelse af medielicensen* indebærer, at licensen omlægges til en personskat frem mod 2022, mens DR pålægges en besparelse på 20 pct.

1.7 Offentlige udgifter

De offentlige udgifters andel af BNP skønnes at falde fra ca. 51 pct. i 2017 til 50 pct. i 2025, *jf. tabel 1.10*.

Faldet i de offentlige udgifters andel af BNP frem mod 2025 skal blandt andet ses i lyset af, at gennemførte reformer og initiativer øger BNP og reducerer udgifterne til indkomstoverførsler. Hertil kommer en afdæmpet udvikling i det offentlige forbrug, der reducerer det offentlige forbrugs andel af BNP frem mod 2025. Den afdæmpede udvikling i det offentlige forbrug modsvares delvist af en indregnet reserve til øvrige prioriteringer, der øges i pct. af BNP frem mod 2025. Reserven indgår i de øvrige primære udgifter.

Faldet i udgiftsandelen optræder grundlæggende i de år, hvor folkepensionsalderen tilpasses (2019-2022). Det afspejler, at forøgelsen af folkepensionsalderen til samme niveau på 67 år, som den var før 2005, øger strukturelt BNP og reducerer

udgifterne til indkomstoverførsler. Udgiftsandelen er derefter tiltagende i de år, hvor folkepensionsalderen er uændret (2023-25), herunder fordi stigende levetid trækker i retning af flere folkepensionister.

Tabel 1.10
Offentlige udgifter, 2017-2025

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pct. af BNP									
1. Primære udgifter	49,8	49,9	49,1	49,0	48,6	48,4	48,5	48,7	48,9
Offentligt forbrug	25,0	24,9	24,6	24,6	24,5	24,3	24,3	24,2	24,2
Offentlige investeringer	3,4	3,4	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
- heraf bygninger og anlæg	2,5	2,5	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
- heraf forskning og udvikling ¹⁾	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Indkomstoverførsler	16,7	16,6	16,2	16,1	16,0	15,9	15,9	16,0	16,1
Subsidier	1,8	1,8	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5
Øvrige primære udgifter	2,9	3,2	3,3	3,2	2,9	3,0	3,2	3,4	3,6
2. Renteudgifter	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1
3. Udgifter i alt (1+2)	50,9	51,0	50,1	50,0	49,6	49,4	49,6	49,8	50,0

Anm.: Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Udgiftstrykket er her beregnet med afsæt i en opgørelse af de samlede udgifter, hvor alle delelementer af det offentlige forbrug – herunder fx imputerede udgifter i form af afskrivninger og indtægter i form af salg af varer og tjenesteydelser – henføres til udgiftssiden.

1) Opgjort på nationalregnskabsform, der ikke er direkte sammenlignelig med det offentlige forskningsbudget (forskningsmålsætningen). De offentlige udgifter til forskning og udvikling mv. (på nationalregnskabsform) er fra 2017 til 2022 fremskrevet med afsæt i udviklingen i det offentlige forskningsbudget. Udgifterne forudsættes herefter at udgøre en konstant andel af BNP.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

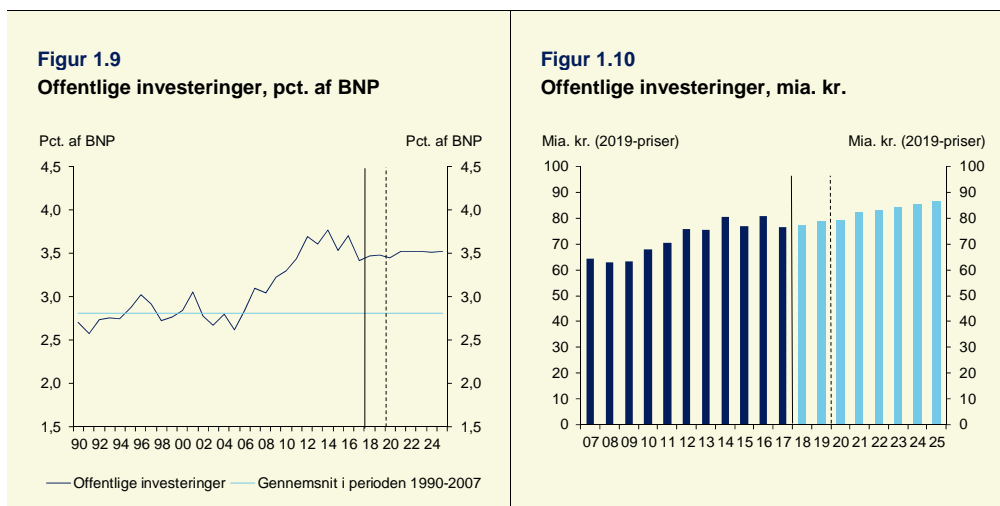
Offentlige investeringer

På finanslovsforslaget for 2019 er der, inden for rammen af et uændret saldoskøn, prioriteret midler til et løft af rammen for de offentlige investeringer i bygninger og anlæg. Rammen for de offentlige investeringer flugter dermed med udgiftsskønnet for igangværende og planlagte investeringer.

Med regeringens prioriterede løft af rammen til offentlige investeringer i bygninger og anlæg i 2021-2025 skønnes de offentlige investeringer at udgøre i størrelsesordenen 3,5 pct. af BNP frem mod 2025, *jf. figur 1.9*². Det er en høj andel set i forhold til årene før finanskrisen. Forløbet svarer til, at de offentlige

² I forbindelse med 2025-planen *Vækst og velstand 2025* loftede regeringen de offentlige investeringer i bygninger og anlæg med 22 mia. kr. i 2021-2025. I forbindelse med *Aftale om lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger* nedjusterede regeringen det oprindelige løft af de offentlige investeringer med ca. ½ mia. kr. årligt i 2021-2025, så løftet samlet set udgjorde ca. 19½ mia. kr., *jf. Danmarks Konvergensprogram, 2018*.

investeringer skønnes at stige fra knap 76½ mia. kr. i 2017 til godt 86½ mia. kr. i 2025, jf. figur 1.10.

Anm.: I figur 1.9 og 1.10 er vist offentlige investeringer inkl. forskning og udvikling.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

I forbindelse med de årlige finanslove og økonomiaftaler med kommuner og regioner udmøntes rammen til offentlige investeringer løbende til blandt andet nye investeringer i staten, kommuner og regioner, herunder vedligeholdelse af eksisterende infrastruktur, byggeri på uddannelsesområdet, forsvarsområdet mv., kommunale investeringer i blandt andet veje, skoler, daginstitutioner og plejehjem samt regionernes investeringer inden for sundhedsområdet.

I forlængelse af *Energiaftale 2018* er der foretaget en neutral justering af profilen for de offentlige investeringer, så de offentlige investeringer løftes med ¼ mia. kr. mindre om året i 2022-23 og tilsvarende øges med ¼ mia. kr. mere om året i 2021 og 2025. Det samlede løft af de offentlige investeringer udgør således fortsat ca. 19½ mia. kr. over perioden.

Rammen til offentlige investeringer i bygninger og anlæg er desuden øget med ¾ mia. kr. i 2020 inden for rammerne af 2025-planens sigtepunkt for den strukturelle saldo på -0,1 pct. af BNP i 2020. På den baggrund skønnes de allerede igangværende og planlagte offentlige investeringer i bygninger og anlæg at flugte med det finansierede niveau i 2020. Det vurderes således fortsat, at der ikke er rum til at igangsætte yderligere nye investeringsprojekter i 2020, medmindre der findes særskilt finansiering. Der er desuden fortsat behov for løbende at sikre, at prioriteringerne på anlægsområdet er forankret i den overordnede økonomiske politik, herunder hensynet til overholdelse af saldomålsætninger.

Offentligt forbrug

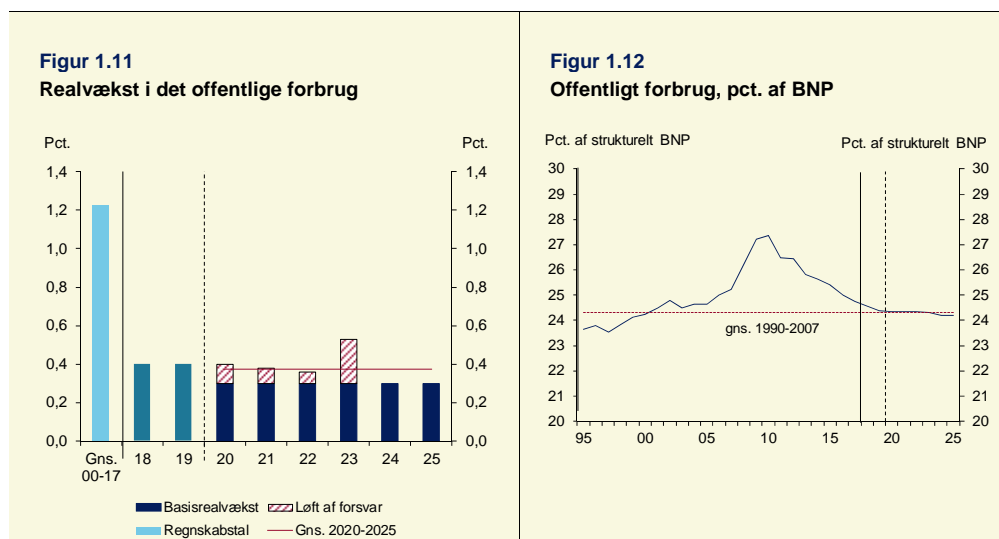
Med afsæt i finanslovsforslaget for 2019 og de indgåede økonomiaftaler med kommuner og regioner for 2019 mv. skønnes de reale udgifter til offentligt forbrug at vokse med 0,4 pct. fra 2018 til 2019. Den skønnede forbrugsvækst i 2019

skal blandt andet ses i lyset af det aftalte løft til kommuner og regioner i forbindelse med økonomaftalerne for 2019 samt prioriteringer på finanslovsforslaget for 2019.

Prioriteringerne på finanslovsforslaget for 2019 omfatter blandt andet merbevillinger til politiet, ligesom der afsættes midler til en styrket indsats for cybersikkerhed og ungdomskriminalitet mv. Herudover er der på finanslovsforslaget for 2019 afsat reserver, som i forhandlingerne om finansloven for 2019 vil kunne disponeres til prioriteringer, der bidrager til at styrke danskernes tryghed og sikkerhed. Af den skønnede forbrugsvækst på 0,4 pct. i 2019 vil 0,1 pct.-point således kunne afspejle prioriteringer, der styrker danskernes tryghed og sikkerhed.

For 2020 og frem er den offentlige forbrugsvækst beregningsteknisk fastsat på baggrund af regeringens målsætning om en basisrealvækst på 0,3 pct. tillagt den del af det substantielle løft af forsvaret frem mod 2023, der er kategoriseret som offentligt forbrug, *jf. Aftale på forsvarsområdet 2018-2023*. I fremskrivningen vokser det offentlige forbrug ekskl. afskrivninger således i gennemsnit med knap 0,4 pct. om året i 2020-2025, *jf. figur 1.11*.

Forudsætningerne om realvæksten i det offentlige forbrug skal ses i sammenhæng med, at der i forløbet er indregnet en reserve til regeringens øvrige politiske prioriteringer, der øges til ca. 14¼ mia. kr. i 2025.

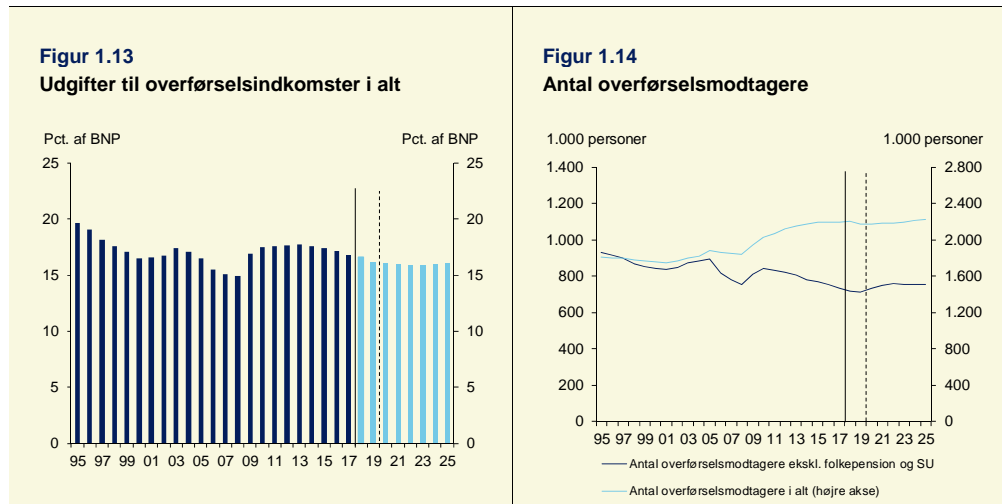
Anm.: Realvæksten i det offentlige forbrug er opgjort ved inputmetoden. Det offentlige forbrug i figur 1.11 er opgjort ekskl. afskrivninger, mens det offentlige forbrug i pct. af BNP i figur 1.12 er opgjort inkl. afskrivninger. I figur 1.12 er udviklingen sat i forhold til gennemsnittet frem til 2007, som afspejler det gennemsnitlige niveau før den globale økonomiske krise.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Det offentlige forbrug skønnes at udgøre en svagt aftagende andel af BNP fra 2019 til 2025, *jf. figur 1.12*.

Overførselsindkomster

De samlede udgifter til overførselsindkomster skønnes at aftage fra ca. 16³/₄ pct. af BNP i 2017 til ca. 16 pct. af BNP i 2025, *jf. figur 1.13*. Udviklingen afspejler blandt andet virkningen af tilbagetrækningsaftalens forøgelse af aldersgrænserne for efterløn og folkepension samt øvrige reformer, herunder mindrereguleringen af de offentlige indkomstoverførsler i medfør af skatteaftalen fra juni 2012.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Antallet af overførselsmodtagere ekskl. modtagere af folkepension og SU er allerede i dag lavere end under den seneste højkonjunktur, som toppede i 2008, og antallet forventes at aftage yderligere frem mod 2019, *jf. figur 1.14*. Efter 2019 medfører den gradvist stigende folkepensionsalder, at flere aldersgrupper kan modtage ydelser som førtidspension og dagpenge mv.

Det samlede antal overførselsmodtagere inkl. SU-modtagere og pensionister er fortsat aftagende i perioden 2019-2022, hvor antallet af folkepensionister falder fordi folkepensionsalderen hæves med et halvt år om året. Efter 2022 betyder den demografiske udvikling, herunder stigende levetid, at antallet af folkepensionister stiger.

1.8 Finanspolitikens aktivitetsvirkning

Finans- og strukturpolitikken skønnes samlet set at dæmpe kapacitetspresset med ca. 0,1 pct. af BNP årligt frem mod 2025 målt ved de såkaldte finanseffekter, *jf. tabel 1.11*. Virkningen på kapacitetspresset kan tentativt opdeles i bidrag fra *finanspolitikken* virkning på efterspørgslen og *strukturpolitikken* virkning på kapacitetspresset.

Finanspolitikken skønnes at have en omtrent neutral eller svagt positiv efterspørgselsvirkning på BNP-væksten frem mod 2025. Den omtrent neutrale virkning afspejler bl.a. en relativt afdæmpet vækst i det offentlige forbrug, som isoleret set dæmper kapacitetspresset. I modsat retning trækker offentlige investeringer samt øvrige offentlige udgifter, herunder reserven til øvrige prioriteringer.

Når finans- og strukturpolitikken samlet set har en svagt dæmpende virkning på kapacitetspresset frem mod 2025 skal det ses i lyset af, at strukturpolitikken øger arbejdsudbuddet og kapaciteten i økonomien. Det stigende arbejdsudbud kan i høj grad tilskrives vedtagne reformer, herunder *Tilbagetrækningsaftalen* (2011). Samlet set har strukturpolitikken en dæmpende virkning på ca. 0,1 pct. årligt fra 2018 til 2025.

Tabel 1.11
Finans- og strukturpolitikens virkning på kapacitetspresset (ét-årige effekter)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pct. af BNP								
Finanspolitikens virkning på BNP-vækst	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Strukturpolitikens virkning på kapacitetspres	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Samlet virkning på kapacitetspres	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,1

Anm.: Den samlede virkning på kapacitetspresset beskriver finans- og strukturpolitikens bidrag til ændringer af outputgabet i et enkelt år. Finanspolitikens virkning på BNP-væksten afspejler alene efterspørgselsvirkningen af finanspolitikken.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Den del af det finanspolitiske råderum, som ikke er disponeret til offentligt forbrug, er teknisk set indregnet i fremskrivningen som en overførsel til den private sektor. Finanspolitikens aktivitetsvirkning frem mod 2025 vil mere præcist afhænge af, hvordan det finanspolitiske råderum disponeres i de enkelte år. Virkningen på kapacitetspresset vil isoleret set blive mindre dæmpende, hvis en større del af råderummet disponeres til offentligt forbrug, og omvendt, hvis råderummet disponeres til tiltag, som øger arbejdsudbuddet, fx lavere skat på arbejde.

1.9 Finanspolitisk holdbarhed og hængekøjeudfordringen efter 2025

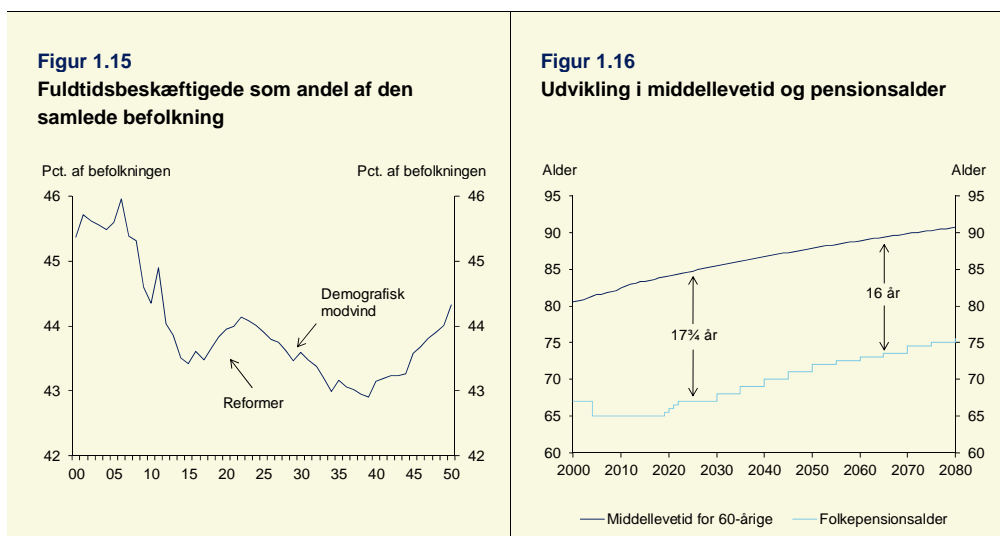
Den langsigtede fremskrivning tager i årene efter 2025 udgangspunkt i beregningstekniske principper og forudsætninger, herunder vedrørende befolkningsudviklingen og udtømningen af danske olie- og gasreserve i Nordsøen på lang sigt, *jf. også Danmarks Konvergensprogram 2018*.

Efter 2025 forværres den offentlige saldo i en lang årrække, hvorefter saldoen i det beregningstekniske forløb genoprettes på langt sigt. Den såkaldte hængekøjeudfordring afspejler primært, at der er udsigt til, at de beskæftigede vil udgøre en faldende andel af den samlede befolkning fra omkring 2025 til 2040, *jf. figur 1.15*. Andelen af beskæftigede har blandt andet betydning for de samlede skatteindtægter og de offentlige udgifter til overførselsindkomster, herunder offentlige pensioner.

Udsigten til en periode med en faldende andel af beskæftigede skyldes primært to forhold. For det første, at de generationer, som går på pension mellem 2025 og 2040, vil være større end de årgange, der træder ind i arbejdsstyrken. For det

andet, at de generationer, der går på pension inden 2050, har udsigt til en længere pensionsperiode end både tidligere og senere generationer, *jf. figur 1.16*.

Dette hænger blandt andet sammen med, at levetiden er steget hurtigere end ventet, da velfærdsaftalen blev indgået i 2006, og at levetidsindekseringen af folkepensionsalderen fra 2030 indeholder en stigningsbegrænsning, således at folkepensionsalderen højst kan stige ét år hvert femte år. På langt sigt er levetidsindekseringen afgørende for, at beskæftigelsesandelen genoprettes og de offentlige finanser dermed styrkes igen.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

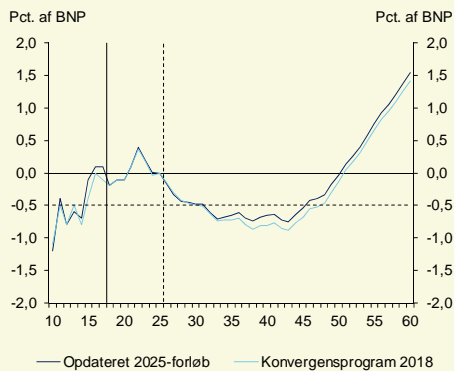
I den opdaterede mellemfristede fremskrivning er underskuddet på den strukturelle saldo i årene omkring 2040-2045 – den såkaldte hængeskøjedfordring – reduceret med godt 0,1 pct. af BNP sammenlignet med *Danmarks Konvergensprogram 2018*, *jf. figur 1.17*. Der er stor usikkerhed om fremskrivninger så langt frem i tid og usikkerheden er stigende derefter.

Forbedringen af saldoen i hængeskøjearene kan blandt andet tilskrives, at Nordsøindtægterne er opjusteret med udgangspunkt i en opdateret produktionsprognose. Olie- og gasreserverne i Nordsøen ventes imidlertid fortsat at være udtømt omkring år 2050, og den nye produktionsprognose er derfor omtrent neutral for den finanspolitiske holdbarhed.

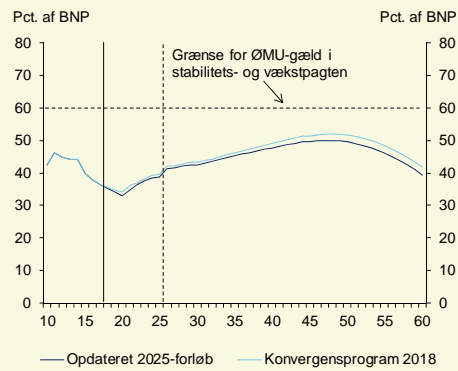
Den offentlige ØMU gæld er lidt nedjusteret i forhold til *Danmarks Konvergensprogram 2018*, *jf. figur 1.18*. Den lille nedjustering skal ses i lyset af den opdaterede konjunkturprognose samt den reducerede hængeskøjedfordring.

I den opdaterede mellemfristede fremskrivning er den finanspolitiske holdbarhedsindikator (HBI) skønnet til ca. 1,2 pct. af BNP, hvilket er omtrent uændret i forhold til *Danmarks Konvergensprogram 2018*, *jf. tabel 1.12*.

Figur 1.17
Den strukturelle saldo frem til 2060

Figur 1.18
Den offentlige ØMU-gæld frem til 2060

Anm.: Den lodrette streg angiver overgangen til prognoseperioden, mens den stiplede lodrette streg angiver udgangen af planlægningshorisonten.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Den uændrede holdbarhedsindikator dækker over flere modsatrettede forhold. Fremskrivningen af de offentlige investeringer efter 2025 forbedrer isoleret set holdbarheden, idet det langsigtede investeringsniveau er nedjusteret med ca. 0,05 pct. af BNP som følge af sammensætningseffekter i årene frem mod 2025. Hertil kommer, at en række øvrige forhold, der bl.a. dækker over en opdateret befolkningsprognose og en marginal opjustering af aktieindkomstskatten, samlet set forbedrer holdbarheden med ca. 0,05 pct. af BNP.

I modsat retning trækker, at saldoforbedringen i 2025 fra Nordsøindtægterne og befolkningsprognosen giver anledning til at opjustere det finanspolitiske råderum med 2 mia. kr., jf. afsnit 1.5. Opjusteringen svækker isoleret set holdbarhedsindikatoren med ca. 0,1 pct. af BNP.

Tabel 1.12
Ændringer i den strukturelle offentlige saldo og holdbarhedsindikatoren (HBI) siden Danmarks Konvergensprogram 2018

	Strukturel saldo i 2025	HBI
Pct. af BNP		
Vækst og velstand 2025	0,0	1,1
Opdateret 2025-forløb, august 2017	0,0	1¼
Konvergensprogram 2018	0,0	1,2
Nordsøindtægter (ny produktionsprognose)	0,05	0,0
Offentlige investeringer (ændret sammensætning)	0,0	0,05
Opjustering af råderum med 2 mia. i 2025	-0,1	-0,1
Øvrige forhold under ét, herunder ny befolkningsprognose	0,05	0,05
Opdateret 2025-forløb, august 2018	0,0	1,2

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

2. Fastsættelse af udgiftslofterne for 2022

De konkrete og bindende 4-årige udgiftslofter for stat, kommuner og regioner skal understøtte, at udgifterne holder sig inden for de planlagte rammer. Udgiftslofterne bidrager dermed også til at understøtte, at de offentlige finanser udvikler sig i overensstemmelse med de finanspolitiske mål.

Udgiftslofterne i 2022 er fastsat i overensstemmelse med det opdaterede mellemfristede 2025-forløb, hvor de mellemfristede mål om finanspolitisk holdbarhed og strukturel balance i 2025 er opfyldt. Med afsæt i de fremlagte udgiftslofter for 2022 og øvrige forudsætninger bag fremskrivningen skønnes den strukturelle saldo at udvise et overskud på 0,4 pct. af BNP i 2022, hvilket således er inden for budgetlovens rammer.

Overordnet set fastsættes der udgiftslofter for driftsudgifter i stat, kommuner og regioner, som i høj grad er rammestyrede, *jf. afsnit 2.1*, og for statslige udgifter til indkomstoverførsler mv., som er lovbundne og påvirkes af antallet af modtagere, *jf. afsnit 2.2*.

2.1 Fastsættelse af driftslofter for stat, kommuner og regioner 2022

Udgiftslofterne vedrører de offentlige budgetter, men fastsættes på baggrund af udviklingen i de offentlige udgifter på nationalregnskabsform, herunder det offentlige forbrug, *jf. nedenfor*.

De loftsbelagte udgifter under driftsudgiftslofterne i stat, kommuner og regioner omfatter navnlig driftsudgifter og erhvervstilskud mv., som i forbindelse med loftfastsættelsen fremskrives med den forudsatte udgiftsvækst i det mellemfristede forløb, svarende til væksten i det offentlige forbrug og reserven til øvrige prioriteringer, *jf. boks 2.1*. Herudover omfatter det statslige delloft for driftsudgifter udgifter til udlandet i form af EU-bidrag og udviklingsbistand mv. samt udgifter til forskning og udvikling, som fremskrives særskilt, *jf. også "Dokumentation for fastsættelsen af udgiftslofter for 2022" på www.fm.dk*.

I det mellemfristede 2025-forløb er der forudsat en basisrealvækst i ressourcerne til offentligt forbrug på 0,3 pct. om året i 2019-2025 tillagt den del af det substantielle løft af forsvaret, som kan henføres til det offentlige forbrug, *jf. Aftale på forsvarsområdet 2018-2023*. I fremskrivningen vokser det offentlige forbrug således med ca. 0,4 pct. om året i 2019-25. Den forudsatte realvækst i det offentlige forbrug indebærer sammen med reserven til yderligere prioriteringer og fremskrivningen af en række øvrige loftsbelagte udgifter, at de loftsbelagte driftsudgifter i stat, kommuner og regioner kan svare til 585,2 mia. kr. i 2022 (2019-priser), *jf. tabel 2.1*. Det er ca. 1,1 pct. højere end de gældende udgiftslofter for 2021.

Tabel 2.1
Driftslofter for stat, kommuner og regioner 2019-22

	2019	2020	2021	2022
Mia. kr., 2019-priser				
Statsligt delloft for driftsudgifter	202,7	205,7	210,0	217,1
Kommunalt udgiftsloft	252,3	251,8	251,3	250,8
Regionalt delloft for sundhedsudgifter	114,5	114,5	114,4	114,3
Regionalt delloft for udviklingsopgaver	3,1	3,1	3,1	3,0
Loftsbelagte driftsudgifter i alt	572,6	575,1	578,8	585,2

Kilde: Finanslovsforslaget for 2019.

Udgiftslofterne for 2022 afspejler virkningen af det kommunale moderniserings- og effektiviseringsprogram samt omprioriteringsbidraget på 1 pct. for regionernes udviklingsopgaver og administrationen på sundhedsområdet. Der vil i forbindelse med det årlige bloktilskudsaktstykke være mulighed for at tilføre midler til kommuner og regioner ved en udgiftsneutral omprioritering fra det statslige delloft for driftsudgifter til det kommunale og regionale udgiftsloft.

Med de fremsatte udgiftslofter for 2022 er hele det finanspolitiske råderum som udgangspunkt placeret under det statslige delloft for driftsudgifter. Det har også været tilfældet ved fastsættelsen af udgiftslofterne for 2014-21.

Boks 2.1
Driftsudgiftslofter for 2022: Beregningsforudsætninger

Afgrænsningen af de fastsatte driftslofter tager afsæt i de statslige, kommunale og regionale budgetter, der er forskellig fra afgrænsningen af de offentlige udgifter i nationalregnskabet.

Driftsudgiftslofterne omfatter primært driftsudgifter, der indgår i det offentlige forbrug i nationalregnskabet, en række tilskud, som på nationalregnskabsform kan henføres til subsidier, udgifter til forskning og udvikling, som indgår i de offentlige investeringer, samt udgifter til udlandet i form af blandt andet EU-bidrag og udviklingsbistand.

I forbindelse med fastsættelsen af udgiftslofterne for 2022 er de loftsbelagte udgifter på budgetform således fremskrevet med den nationalregnskabsmæssige udvikling i det offentlige forbrug mv. i det mellemfristede 2025-forløb.

Driftsudgifter, erhvervstilskud mv.: De loftsbelagte driftsudgifter og erhvervstilskud mv. fremskrives svarende til udviklingen i det finanspolitiske råderum, der udgøres af basis realvæksten i det offentlige forbrug (ekskl. afskrivninger) på 0,3 pct. årligt tillagt den del af det substantielle løft af forsvaret, som kan henføres til det offentlige forbrug, samt reserven til yderligere prioriteringer. Det bemærkes, at der i forbindelse med loffastsættelsen korrigeres for udviklingen i de driftsudgifter til aktivering, der er omfattet af det statslige delloft for indkomstoverførsler.

Udgifter til forskning og udvikling: De loftsbelagte udgifter til forskning og udvikling mv. fremskrives med afsæt i udviklingen i det offentlige forskningsbudget.

EU-bidrag: De loftsbelagte udgifter til henholdsvis moms- og BNI-bidrag fremskrives svarende til budgetteringen på finanslovsforslaget for 2019.

Udviklingsbistand: Udviklingsbistanden fremskrives teknisk med udgangspunkt i at udgifterne udgør en konstant andel af BNI.

Bloktilskud til Færøerne og Grønland: Bloktilskuddet til Grønland fastholdes reelt i fremskrivningen ved at fremskrive udgifterne med prisudviklingen på offentligt varekøb og lønsum, mens bloktilskuddet til Færøerne fastholdes på udgiftsniveauet i 2013.

2.2 Fastsættelse af det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2022

Det statslige delloft for indkomstoverførsler omfatter den statslige andel af udgifterne til blandt andet folkepension, førtidspension, efterløn, sygedagpenge mv. For at sikre, at de automatiske stabilisatorer kan virke, er udgifterne til ledighedsrelaterede og dermed stærkt konjunkturfølsomme indkomstoverførsler som a-dagpenge og kontanthjælp er ikke omfattet af udgiftsloftet.

Det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2022 er fastsat i overensstemmelse med det opdaterede mellemfristede 2025-forløb, og svarer som udgangspunkt til budgetteringen af de loftsbelagte statslige indkomstoverførsler i 2022 på finanslovforslaget for 2019 (BO3-året) tillagt en udsvingsbuffer, jf. også "Dokumentation for fastsættelsen af udgiftslofter for 2022" på www.fm.dk.

Det bemærkes, at fastsættelsen af det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2022 afspejler et teknisk højere budgetteret udgiftsniveau i 2022 svarende til ca. 13 mia. kr. sammenlignet med årene forinden, som kan henføres til bortfaldet af medfinansiering fra Den Sociale Pensionsfond, der vurderes at være tømt ved udgangen af 2021.

Tabel 2.2
Statsligt delloft for indkomstoverførsler i 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Mia. kr., 2019-priser				
Statsligt delloft for indkomstoverførsler	266,9	264,1	262,5	273,3

Kilde: Finanslovforslaget for 2019.

2.3 Fastsættelse og virkning af udsvingsbufferen

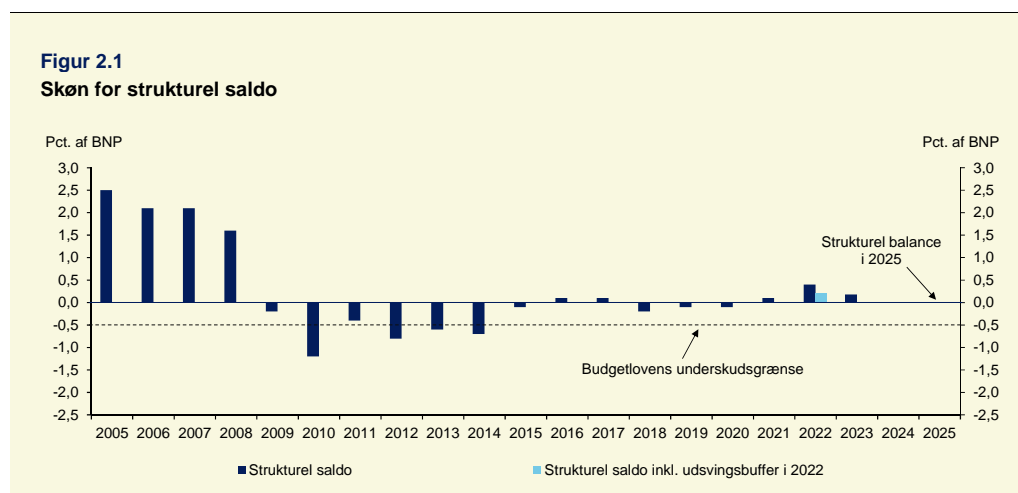
I henhold til budgetloven skal det statslige delloft for indkomstoverførsler indeholde en øremærket reserve til eventuelle merudgifter under delloftet for indkomstoverførsler. På linje med loftfastsættelsen for 2018-21 er der i forbindelse med loftfastsættelsen for 2022 indregnet en udsvingsbuffer på 5 mia. kr. svarende til ¼ pct. af BNP. Udsvingsbufferen svarer til knap 2 pct. af de samlede udgifter under det statslige delloft for indkomstoverførsler.

I henhold til lov om udgiftslofter § 2 kan der omprioriteres mellem de to statslige dellofter i tilfælde af permanente udgiftsændringer. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne hertil, at dette ikke gælder den afsatte udsvingsbuffer under delloftet for indkomstoverførsler.

Den afsatte udsvingsbuffer afspejler en afvejning mellem forskellige hensyn i planlægningen af den økonomiske politik. På den ene side afsættes plads til at håndtere den fremskrivningsusikkerhed, som de loftsbelagte udgifter er forbundet med. På den anden side kan det beløb, der afsættes til håndtering af usikkerhed, have betydning for, hvor meget rum, der er til øvrige finanspolitiske priori-

teringer i den mellemfristede planlægning indenfor budgetlovens grænse. En udsvingsbuffer på 5 mia. kr. indebærer således, at der i forløbet ekskl. buffer højst kan planlægges et strukturelt underskud på maksimalt $\frac{1}{4}$ pct. af BNP. Dette er på linje med, at finanspolitikken i de kommende år planlægges i overensstemmelse med sigtepunktet for den strukturelle saldo på -0,1 pct. af BNP i 2020 og målet om strukturel balance i 2025.

I 2025-forløbet, som indregner de faktiske skøn for de loftsbelagte udgifter til indkomstoverførsler, skønnes den strukturelle saldo at udvise et overskud på 0,4 pct. af BNP i 2022, *jf. figur 2.1*. Hvis det som følge af ændrede skøn viser sig, at de loftsbelagte udgifter vokser mere end forudsat – og udsvingsbufferen dermed kommer helt eller delvist i brug – vil det isoleret set svække den strukturelle saldo i 2022. Den strukturelle saldo vil som udgangspunkt blive svækket nogenlunde parallelt med forøgelsen af de loftsbelagte udgifter, *jf. nærmere i boks 2.4 i Opdateret 2020-forløb, august 2014*. En buffer på 5 mia. kr. i 2021 svarer til ca. $\frac{1}{4}$ pct. af BNP og vil således kunne rummes inden for budgetlovens underskudsgrænse.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018, opdateret mellemfristet 2025-forløb samt egne beregninger.

En potentiel indvending mod en større buffer kan være, om den i perioder kan komme til at skygge for reelle udgiftsskred, som det er hensigten med budgetloven, at der skal skrives ind overfor. Her gælder imidlertid, at hvis kommende opdateringer viser højere skøn for de loftsbelagte overførselsudgifter som er af varig karakter – og dermed belaster saldoen i 2025 og den finanspolitiske holdbarhed – vil der skulle gennemføres initiativer som retter op på ubalancen. Det gælder uanset udsvingsbufferens størrelse.

Disciplinen i finanspolitikken sikres løbende af, at den årlige planlægning af den økonomiske politik skal ske inden for budgetlovens rammer. Hvis den strukturelle saldo frem mod fremlæggelsen af finanslovsforslaget for et givet finansår er svækket ud over budgetlovens underskudsgrænse, vil dette skulle adresseres, således at underskudsgrænsen overholdes ved fremsættelsen af finanslovsforsla-

get. Det gælder uanset kilden til en sådan mulig overskridelse, herunder om det skyldes, at bufferen under det statslige delloft for indkomstoverførsler kommer helt eller delvist i anvendelse som følge af ændrede skøn for overførselsudgifterne.

Bilag 1 – Den strukturelle saldo i opdateret 2025-forløb

Bilagstabel 1.1**Faktiske og strukturelle særlige poster i beregning af den strukturelle saldo, august 2018**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pct. af BNP						
1. Faktisk saldo	1,1	0,0	-0,4	-0,7	-0,4	-0,2
Konjunkturrensning						
i) Outputgab	-0,2	0,4	1,0	0,6	0,3	-
ii) Beskæftigelsesgab	-0,1	0,5	0,7	0,4	0,2	-
a) Sammenvejjet konjunkturgab = i)*0,4+ii)*0,6	-0,2	0,4	0,8	0,5	0,3	-
b) Budgetfaktor	0,75	0,76	0,75	0,75	0,76	-
c) (1-(outputgab/100))	1,00	1,00	0,99	1,00	1,00	-
2. Konjunkturbidrag = a)*b)*c)	-0,1	0,3	0,6	0,4	0,2	-
Pensionsafkastskat						
Faktisk provenu	1,5	0,3	0,2	0,4	0,5	0,6
Strukturelt provenu	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
3. Korrektion for pensionsafkastskat	0,3	-0,8	-1,0	-0,8	-0,6	-0,6
Nordsø-provenu						
Faktisk provenu	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
Strukturelt provenu	0,5	0,3	0,3	0,1	0,2	0,2
4. Korrektion for Nordsø-provenu	-0,3	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0
Registreringsafgift						
Faktisk provenu	0,9	1,0	1,0	0,9	0,8	0,8
Strukturelt provenu	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
5. Korrektion for registreringsafgift	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0
Selskabsskat						
Faktisk provenu	3,0	2,8	2,6	2,5	2,3	2,3
Strukturelt provenu	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
6. Korrektion for selskabsskat	0,7	0,5	0,3	0,1	0,0	0,0
Nettorenter og udbytter						
Faktisk provenu	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Strukturelt provenu	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
7. Korrektion for nettorenter og udbytter	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Specielle budgetposter						
Faktisk provenu før korrektioner før engangsforhold mv.	1,0	0,6	0,4	0,2	0,6	0,6
<i>Faktisk provenu korrigeret for engangsforhold mv. til beregning af strukturelt provenu, jf. bilagstabel 1.2</i>	0,9	0,8	0,7	0,5	0,6	0,6
Strukturelt provenu	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6
8. Korrektion for specielle budgetposter	0,4	-0,1	-0,3	-0,5	-0,1	0,0

Bilagstabel 1.1 (fortsat)**Faktiske og strukturelle særlige poster**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
9. Øvrige korrektioner (jf. bilagstabel 1.2)	-0,2	-0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1
10. 1-2-3-4-5-6-7-8-9 Strukturel saldo	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,1	0,4

Bilagstabel 1.2**Forhold der påvirker den faktiske offentlige saldo i 2016-2019, som der korrigeres for i strukturel saldo**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pct. af BNP						
Engangsforhold der korrigeres for i specielle budgetposter						
Ekstraordinær afskrivning af skatterestancer på 1 mia. kr. ligeligt fordelt i 2016-2018	0,02	-	-	-	-	-
Ekstraordinær udbetaling af efterlønsbidrag	-	-0,2	-	-	-	-
Ekstraordinær udbetaling af for meget betalt ejendomsskat	-	-	-0,3	-0,3	-0,1	-
Engangsforhold der korrigeres for i specielle budgetposter i alt	0,02	-0,2	-0,3	-0,3	-0,1	-
Øvrige korrektioner						
Udviklingsbistand - forskel mellem politisk tilsagn og afløb i saldo	-0,1	0,0	-0,1	-	-	-
Fremrykkede ordinære indtægter fra kapitalpensionsafgiften ¹⁾	-0,1	-0,1	0,0	-	-	-
Korrektion for oplysninger om indtægtssiden, som ikke indgår i DSTs opgørelse	-0,1	-	-	-	-	-
Korrektion for investering i kampfly ²⁾	-	0,02	0,04	0,07	-0,02	-0,07
Omregning til pct. af strukturelt BNP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Øvrige korrektioner i alt	-0,2	-0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1

1) Anslås fremrykket med hhv. godt 5 mia. kr. til 2013 og godt 1 mia. kr. til 2014 (netto) fra perioden 2014-2019.

2) Investeringer i kampfly behandles på samme måde som nettokøb af bygninger og andre eksisterende investeringsgoder i beregningen af den strukturelle saldo, og indgår via et syvårs glidende gennemsnit.

Bilagstabeller

Bilagstabel B.1**Befolkning og arbejdsmarked (mellemløst sigt)**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.000 personer									
Samlet befolkning	5.765	5.798	5.830	5.859	5.887	5.914	5.941	5.968	5.995
I arbejdsstyrken	2.915	2.955	2.981	2.997	3.008	3.025	3.036	3.044	3.051
Samlet beskæftigelse	2.824	2.868	2.897	2.913	2.923	2.938	2.948	2.956	2.963
- heraf i støttet beskæftigelse ¹	41	39	37	34	33	31	29	27	25
Nettoledige	91	87	84	84	86	87	88	88	88
Bruttoledige (inkl. aktiverede)	116	108	103	102	104	106	107	107	107
Uden for arbejdsstyrken	2.850	2.843	2.848	2.862	2.879	2.889	2.906	2.925	2.944
- aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ²	25	21	19	18	18	19	19	19	19
- førtidspens. uden for arbejdsstyrken	181	178	181	185	189	193	192	190	188
- efterlønsmodtagere	61	50	50	52	54	53	47	45	44
- folkepens. uden for arbejdsstyrken	976	994	984	983	976	968	983	998	1.013
- personer under 15 år	961	961	963	964	966	968	971	975	982
- øvrige uden for arbejdsstyrken	647	639	652	659	676	688	694	697	698
Strukturel beskæftigelse	2.827	2.854	2.878	2.900	2.916	2.938	2.948	2.956	2.963
Strukturel arbejdsstyrke	2.914	2.940	2.963	2.984	3.002	3.025	3.036	3.044	3.051
Strukturel nettoledighed	88	86	85	84	86	87	88	88	88
Gennemsnitlig arbejdstid	1.457	1.457	1.459	1.459	1.459	1.460	1.459	1.460	1.460

Anm.: Forløbet frem mod 2025 tager afsæt i prognosen fra *Økonomisk Redegørelse*, august 2018.

- 1) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.
- 2) Omfatter kun arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. Antallet af aktiverede dagpenge- og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere er opgjort inkl. løntilskud og individuel jobtræning.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Bilagstabel B.1 (fortsat)
Befolkning og arbejdsmarked (langt sigt)

	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
1.000 personer							
Samlet befolkning	6.121	6.303	6.437	6.608	6.819	7.045	7.263
I arbejdsstyrken	3.081	3.152	3.312	3.482	3.613	3.759	3.896
Samlet beskæftigelse	2.993	3.061	3.216	3.381	3.508	3.649	3.783
- heraf i støttet beskæftigelse ¹	19	20	20	21	22	23	23
Nettoledige	89	91	96	101	105	109	114
Bruttoledige (inkl. aktiverede)	108	111	116	122	127	132	137
Uden for arbejdsstyrken	3.039	3.151	3.125	3.126	3.206	3.286	3.367
- aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ²	19	20	20	21	22	23	24
- førtidspens. uden for arbejdsstyrken	194	204	226	252	275	297	322
- efterlønsmodtagere	32	18	16	13	15	15	14
- folkepens. uden for arbejdsstyrken	1.041	1.072	1.027	937	915	955	966
- personer under 15 år	1.045	1.087	1.052	1.103	1.151	1.138	1.170
- øvrige uden for arbejdsstyrken	708	750	784	798	827	859	872
Strukturel beskæftigelse	2.993	3.061	3.216	3.381	3.508	3.649	3.783
Strukturel arbejdsstyrke	3.081	3.152	3.312	3.482	3.613	3.759	3.896
Strukturel nettoledighed	89	91	96	101	105	109	114
Gennemsnitlig arbejdstid	1.465	1.460	1.457	1.465	1.462	1.457	1.459

- 1) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.
- 2) Omfatter kun arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. Antallet af aktiverede dagpenge- og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere er opgjort inkl. løntilskud og individuel jobtræning.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Bilagstabel B.2**Personer på indkomstoverførsler (mellemløst sigt)**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.000 helårspersoner									
Arbejdsløshedsdagpenge (ekskl. aktiverede)	70	67	66	66	68	71	71	71	71
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	95	93	84	88	91	91	90	91	93
Aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ¹	35	33	30	34	37	39	39	39	39
Feriedagpenge	5	4	3	3	3	3	3	3	3
Førtidspension ²	203	200	203	208	212	217	215	213	211
Efterløn	61	50	50	52	54	53	47	45	44
Fleksydelse	4	3	3	4	4	4	3	3	2
Revalideringsydelse ³	5	4	4	4	4	4	4	4	4
Sygedagpenge ⁴	57	57	57	58	58	59	59	59	59
Barselsdagpenge	48	53	51	53	53	54	55	55	56
Ledighedsydelse	15	16	15	15	15	15	15	15	15
Ressourceforløb	33	36	39	41	42	43	44	45	45
Integrationsydelse	22	19	18	15	14	13	14	14	13
I alt	652	635	623	640	654	665	659	657	656
SU	332	330	323	318	318	318	319	319	318
I alt inkl. SU	984	965	947	959	972	983	978	976	975
Folkepensionister ²	1.128	1.150	1.139	1.127	1.114	1.101	1.119	1.137	1.155
I alt inkl. SU og folkepensionister	2.112	2.115	2.086	2.086	2.087	2.084	2.097	2.113	2.130
Støttet beskæftigelse ⁶	80	84	89	90	93	96	96	96	96
I alt inkl. SU, folkepensionister og støttet beskæftigelse	2.192	2.200	2.174	2.176	2.180	2.180	2.193	2.209	2.226

Anm.: Forløbet frem mod 2025 tager afsæt i prognosen fra *Økonomisk Redegørelse*, august 2018.

- 1) Opgørelsen afviger fra andre registerbaserede opgørelser, da personer i støttet beskæftigelse ikke er omfattet. Derudover omfattes både arbejdsmarkedssparate og ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere
- 2) Førtids- og folkepension er inkl. pensionister bosiddende i udlandet samt pensionister i beskæftigelse.
- 3) Ekskl. revalidering med løntilskud.
- 4) Antallet af sygedagpengemodtagere afspejler ikke det samlede sygefravær, men den del af sygefraværet, som ikke er omfattet af arbejdsgiverperioden samt sygdomsforløb blandt ledige.
- 5) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Bilagstabel B.2 (fortsat)**Personer på indkomstoverførsler (langt sigt)**

	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
1.000 helårspersoner							
Arbejdsløshedsdagpenge (ekskl. aktiverede)	72	74	78	82	86	89	93
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	98	101	107	111	113	118	121
Aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ¹	39	39	41	43	43	45	46
Feriedagpenge	3	3	4	4	4	4	4
Førtidspension ²	218	229	253	282	306	330	358
Efterløn	32	18	16	13	15	15	14
Fleksydelse	2	2	1	1	2	2	1
Revalideringsydelse ³	4	4	4	4	4	4	5
Sygedagpenge ⁴	61	64	68	74	77	81	85
Barselsdagpenge	56	54	55	60	59	59	63
Ledighedsydelse	16	17	18	20	22	23	25
Ressourceforløb	47	48	50	51	52	53	54
Integrationsydelse	13	13	14	14	14	14	14
I alt	660	666	708	759	798	837	882
SU	313	307	341	338	335	358	361
I alt inkl. SU	974	973	1.050	1.097	1.133	1.196	1.243
Folkepensionister ²	1.183	1.218	1.165	1.067	1.052	1.101	1.117
I alt inkl. SU og folkepensionister	2.156	2.191	2.215	2.164	2.184	2.296	2.360
Støttet beskæftigelse ⁵	99	102	107	116	124	130	137
I alt inkl. SU, folkepensionister og støttet beskæftigelse	2.255	2.293	2.322	2.280	2.308	2.426	2.498

Anm.: Forløbet frem mod 2025 tager afsæt i prognosen fra *Økonomisk Redegørelse*, august 2018.

- 1) Opgørelsen afviger fra andre registerbaserede opgørelser, da personer i støttet beskæftigelse ikke er omfattet. Derudover omfattes både arbejdsmarkedsparate og ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere
- 2) Førtids- og folkepension er inkl. pensionister bosiddende i udlandet samt pensionister i beskæftigelse.
- 3) Ekskl. revalidering med løntilskud.
- 4) Antallet af sygedagpengemodtagere afspejler ikke det samlede sygefravær, men den del af sygefraværet, som ikke er omfattet af arbejdsgiverperioden samt sygdomsforløb blandt ledige.
- 5) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Bilagstabel B.3**Nøgletal for dansk økonomi (mellemløst sigt)**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Realvækst i pct.									
Privat forbrug	1,6	2,3	2,1	2,4	2,1	2,5	2,7	2,7	2,7
Offentligt forbrug ¹	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,3	0,3
Boligbyggeri	8,7	7,0	5,4	1,9	1,8	1,7	1,4	1,0	1,0
Erhvervsinvesteringer	6,8	8,5	2,2	4,1	4,2	4,1	2,7	2,8	2,2
- heraf materielinvesteringer	6,6	8,5	1,3	3,3	2,8	2,7	2,2	2,4	1,5
- heraf bygge- og anlægsinvesteringer	3,5	6,2	5,4	8,1	9,2	8,8	4,2	4,0	4,3
Offentlige investeringer	-5,5	1,2	2,0	0,8	3,3	1,2	1,7	1,3	1,2
- heraf forskning og udvikling	-2,0	-6,7	0,5	2,5	0,5	1,9	1,1	0,9	0,5
Lagerinvesteringer ²	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Endelig indenlandsk anvendelse	2,1	2,8	1,8	2,1	1,9	2,0	2,0	2,0	1,8
Eksport	4,4	1,7	2,8	2,0	3,4	3,5	2,9	2,9	2,2
Import	4,3	4,4	3,0	2,9	4,3	4,2	3,8	3,7	3,3
BNP	2,3	1,4	1,8	1,7	1,4	1,8	1,6	1,6	1,2
- heraf BVT i private byerhverv	3,2	1,9	2,3	3,2	2,1	2,1	1,7	1,7	1,7
Vækst i pct.									
Timelønomkostninger	2,2	2,5	2,8	3,1	3,1	3,1	3,0	3,0	3,0
Timelønninger	2,2	2,5	2,8	3,0	3,1	3,1	3,0	3,0	3,0
Timeproduktivitet, byerhverv	1,3	-0,4	0,9	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2
Eksportpriser	2,5	1,2	1,6	1,2	1,4	1,2	1,4	1,4	1,4
Importpriser	1,4	1,3	1,5	2,1	1,7	1,7	1,7	1,8	1,8
Forbrugerpriser	1,3	1,1	1,6	1,1	1,7	1,6	1,8	1,8	1,7
Kontantprisen på ejerboliger	4,0	4,2	3,3	3,3	2,7	2,6	2,6	2,6	2,2
Pct.									
Obligationsrente	0,5	0,5	1,0	1,5	1,9	2,2	2,4	2,7	2,9
Pct. af BNP									
Betalingsbalance	7,9	6,2	6,1	4,8	5,0	6,2	5,6	5,1	4,4
Offentlig sektors saldo	1,1	0,0	-0,4	-0,7	-0,4	-0,3	0,2	0,0	0,0
Privat finansiel opsparing	6,8	6,2	6,5	5,5	5,4	6,4	5,4	5,1	4,4
Privat forbrug	46,9	47,3	47,4	47,7	47,9	48,3	48,9	49,5	50,2
Offentligt forbrug	25,0	24,9	24,6	24,6	24,5	24,3	24,3	24,2	24,2

Anm.: Forløbet frem mod 2025 tager afsæt i prognosen fra *Økonomisk Redegørelse*, august 2018.

1) Realvæksten i det offentlige forbrug er opgjort ved input-metoden ekskl. afskrivninger og er således et udtryk for væksten i ressourceforbruget og ikke fremgangen i servicen og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug. I 2017 er det offentlige forbrug opgjort ved output-metoden ekskl. afskrivninger.

2) Angiver lagerændringernes bidrag til BNP-væksten.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Bilagstabel B.3 (fortsat)**Nøgletal for dansk økonomi (langt sigt)**

	2025-30	2030-35	2035-40	2040-50	2050-60	2060-70	2070-80	2080-90
Gnst. årlig realvækst i pct.								
Privat forbrug	1,3	1,3	1,3	1,1	1,3	1,3	1,2	1,2
Offentligt forbrug ¹	1,3	1,1	1,0	0,8	0,8	0,7	0,8	0,9
Boligbyggeri	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Erhvervsinvesteringer	0,1	0,1	0,6	1,8	1,8	1,4	1,4	1,4
- heraf materielinvesteringer	-0,1	-0,1	0,5	1,8	1,8	1,4	1,4	1,4
- heraf bygge- og anlægsinvesteringer	0,8	0,6	0,8	1,8	1,8	1,1	1,3	1,4
Offentlige investeringer	0,5	0,5	1,2	1,7	1,4	1,2	1,5	1,4
- heraf forskning og udvikling	0,7	0,7	0,7	0,9	1,1	0,9	0,8	0,9
Lagerinvesteringer ²	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	-5,6
Endelig indenlandsk anvendelse	1,1	1,0	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2
Eksport	1,5	1,2	1,1	1,4	1,4	1,1	1,0	1,0
Import	1,3	1,1	1,1	1,3	1,1	1,0	1,0	1,0
BNP	1,3	1,1	1,1	1,3	1,4	1,2	1,1	1,2
- heraf BVT, private byehverv	1,4	1,1	1,3	1,6	1,7	1,4	1,3	1,3
Gnst. årlig vækst i pct.								
Timelønøkonomier	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8
Timelønninger	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8
Timeproduktivet, byerhverv	1,3	1,2	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0
Eksportpriser	1,8	1,9	1,8	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8
Importpriser	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Forbrugerpriser	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Kontantprisen på ejerboliger	2,4	2,4	2,4	2,5	2,7	2,5	2,4	2,5
Pct., niveau i slutår								
Obligationsrente	3,6	4,1	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Pct. af BNP, niveau i slutår								
Betalingsbalance	4,0	3,6	3,4	3,8	5,7	7,1	8,3	9,5
Offentlig sektors saldo	-0,3	-0,5	-0,5	0,1	1,6	3,1	4,2	5,3
Privat finansiell opsparing	4,3	4,1	3,9	3,7	4,1	4,0	4,1	4,2
Privat forbrug	50,2	50,5	51,0	50,0	49,3	49,3	49,3	49,2
Offentligt forbrug	25,0	25,6	25,9	25,9	25,4	25,2	25,4	25,5
Eksport	59,8	59,6	59,1	58,6	57,4	55,8	54,0	52,4
Import	57,8	57,5	57,3	56,2	53,6	51,6	49,9	48,3

1) Realvæksten i det offentlige forbrug er udtryk for væksten i ressourceforbruget og ikke fremgangen i servicen og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug.

2) Angiver lagerændringernes bidrag til BNP-væksten.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

Bilagstabel B.4
Offentlige finanser (mellemløst sigt)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pct. af BNP									
Offentlig saldo	1,1	0,0	-0,4	-0,7	-0,4	-0,3	0,2	0,0	0,0
Primær offentlig saldo	1,3	0,1	-0,2	-0,5	-0,2	0,0	0,5	0,3	0,3
Nettorenteindtægter ¹	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
<hr/>									
Offentlige udgifter ²	50,9	51,0	50,1	50,0	49,6	49,4	49,6	49,8	50,0
Primære udgifter	49,8	49,9	49,1	49,0	48,6	48,4	48,5	48,7	48,9
Offentligt forbrug ³	25,0	24,9	24,6	24,6	24,5	24,3	24,3	24,2	24,2
Offentlige investeringer	3,4	3,4	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
- heraf forskning og udvikling	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Indkomstoverførsler	16,7	16,6	16,2	16,1	16,0	15,9	15,9	16,0	16,1
Subsidier	1,8	1,8	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5
Øvrige primære udgifter	2,9	3,2	3,3	3,2	2,9	3,0	3,2	3,4	3,6
Renteudgifter	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,2
<hr/>									
Offentlige indtægter ^{2,3}	52,0	51,0	49,8	49,3	49,2	49,1	49,8	49,8	50,0
Skatter	46,5	45,6	44,8	44,2	44,1	44,1	44,7	44,7	44,8
Personskatter mv. ⁴	21,1	21,3	21,0	20,6	20,6	20,5	20,5	20,4	20,5
- heraf ejendomsværdiskat	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
Arbejdsmarkedsbidrag	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6	4,6
Pensionsafkastskat	1,5	0,3	0,2	0,4	0,5	0,6	1,2	1,2	1,2
Selskabsskatter	3,1	2,9	2,6	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Moms	9,6	9,7	9,8	9,8	9,8	9,9	9,9	10,0	10,1
Øvrige indirekte skatter	6,7	6,6	6,5	6,3	6,1	6,1	6,1	6,1	6,0
Øvrige skatter ⁵	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige indtægter ⁶	4,6	4,4	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Renteindtægter mv. ⁷	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Memopost: Nordsø-indtægter ⁸	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
<hr/>									
Strukturel saldo	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,1	0,4	0,2	0,0	0,0
<hr/>									
Offentlig nettogæld	1,3	2,1	3,2	3,8	4,1	4,0	3,5	3,1	2,7
ØMU-gæld	36,3	35,1	34,0	33,0	34,9	36,5	37,6	38,6	38,9

Anm.: Forløbet frem mod 2025 tager afsæt i prognosen fra *Økonomisk Redegørelse*, august 2018.

1) Eksklusive udbytter og Nationalbankens overskud.

2) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Danmarks Statistik henfører fx indtægter fra salg af varer og tjenester, der indgår i det offentlige forbrug, til indtægterne, mens det samlede offentlige forbrug indgår på udgiftssiden i tabellen.

3) Inklusive saldoneutral afskrivninger.

Anmærkningerne fortsætter i bilagstabel B.4 (fortsat).

Bilagstabel B.4 (fortsat)
Offentlige finanser (langt sigt)

	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
Offentlig saldo	-0,3	-0,5	0,1	1,6	3,1	4,2	5,3
Primær offentlig saldo	0,1	0,0	0,7	1,7	2,3	2,2	2,0
Nettorenteindtægter ¹	-0,4	-0,6	-0,6	-0,1	0,8	2,0	3,3
Offentlige udgifter ²	50,9	52,0	51,1	49,0	47,5	46,5	45,3
Primære udgifter	49,3	49,6	48,7	47,0	46,4	46,7	46,8
Offentligt forbrug ³	25,0	25,9	25,9	25,4	25,2	25,4	25,5
Offentlige investeringer	3,4	3,2	3,3	3,2	3,2	3,2	3,2
- heraf forskning og udvikling	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Indkomstoverførsler	15,9	15,4	14,4	13,4	13,0	13,1	13,0
Subsidier	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Øvrige primære udgifter	3,5	3,5	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5
Renteudgifter	1,6	2,4	2,4	2,0	1,0	-0,2	-1,5
Offentlige indtægter ^{2,3}	50,5	51,5	51,1	50,6	50,6	50,7	50,6
Skatter	44,9	45,2	45,1	44,5	44,6	44,6	44,6
Personskatter mv. ⁴	20,6	20,9	20,9	20,6	20,7	20,9	20,9
- heraf ejendomsværdiskat	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Arbejdsmarkedsbidrag	4,6	4,6	4,7	4,7	4,7	4,7	4,8
Pensionsafkastskat	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6
Selskabsskatter	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Moms	10,0	10,0	9,9	9,7	9,6	9,6	9,5
Øvrige indirekte skatter	6,0	5,9	5,8	5,7	5,7	5,6	5,5
Øvrige skatter ⁵	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige indtægter ⁶	4,4	4,4	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2
Renteindtægter mv. ⁷	1,2	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Memopost: Nordsø-indtægter ⁸	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Strukturel saldo	-0,3	-0,5	0,1	1,6	3,1	4,2	5,3
Offentlig nettogæld	2,6	4,4	3,6	-8,5	-30,7	-58,3	-87,2
ØMU-gæld	42,6	47,8	49,6	39,3	17,8	-9,4	-38,4

Anmærkningen er fortsat fra bilagstabel B.4.

- 4) Personskatter mv. indeholder indkomstskat, ejendomsværdiskat, vægtafgift fra husholdninger, bo- og gaveafgift samt andre personlige skatter.
- 5) Øvrige skatter indeholder medicinelicens (primært til DR) og obligatoriske pensionsbidrag for tjenestemænd i offentlige selskaber mv.
- 6) Øvrige indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU samt imputerede (beregnete) indtægter i form af både bruttoestindkomst og bidrag til tjenestemandspensioner. Endvidere indgår statens indtægter fra overskudsdeling og statsdeltagelse i forbindelse med olie- og gasindvinding i Nordsøen, samt kulbrinteskatten.
- 7) Inkl. udbytter og Nationalbankens overskud
- 8) De samlede Nordsø-indtægter udgøres af kulbrinteskate, selskabsskat af kulbrintevirksomhed og overskudsdeling. Nordsøindtægter indgår i selskabsskatter og øvrige indtægter.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2018 og egne beregninger.

fm.dk